

Till Justitiedepartementet

Justitiedepartementet har givit mig i uppgift att inom ramen för mitt uppdrag att biträda departementet i förhandlingar i EU:s Civilrättskommitté (Ju 2005:S) utreda vilka lagändringar som blir nödvändiga med anledning av Rom I- och Rom II-förordningarna och lämna förslag. Under arbetets gång har jag haft underhandskontakter med tjänstemän vid Finlands Justitiedepartement i syfte att samordna justeringarna av sjölagen (1994:1009) med motsvarande i Finland. Jag får härmed överlämna promemorian Lagvalsregler på obligationsrättens område – Rom I- och Rom II-förordningarna.

Vallentuna i mars 2013

Michael Hellner

Innehåll

Promemorians huvudsakliga innehåll	9
1 Promemorians lagförslag.....	13
1.1 Förslag till lag om upphävande av lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker	13
1.2 Förslag till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410).....	14
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:645) om tillämplig lag på vissa försäkringsavtal.....	15
1.4 Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)	16
1.5 Förslag till lag om upphävande av lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.....	21
1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:972) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)	22
2 Rom II-förordningen	25
2.1 Bakgrund	25
2.2 Huvudsakligt innehåll.....	27
2.2.1 Allmänt.....	27
2.2.2 Tillämpningsområde.....	28

2.2.3	Förordningens lagvalsregler	29
3	Rom I-förordningen	33
3.1	Bakgrund.....	33
3.2	Huvudsakligt innehåll.....	34
3.2.1	Allmänt.....	34
3.2.2	Tillämpningsområde	35
3.2.3	Förordningens lagvalsregler	36
4	Överväganden och förslag.....	41
4.1	Ändringar i trafikskadelagen	41
4.2	Upphävande av lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser	48
4.3	Uppsägning av 1955 års Haagkonvention	49
4.4	Ändringar i sjölagen	50
4.5	Lagen om tillämplig lag på försäkringsavtal	54
5	Ikraftträdande m.m.....	61
6	Konsekvenser.....	65
7	Författningskommentar	67
7.1	Förslaget till lag om upphävande av lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker.....	67
7.2	Förslaget till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410).....	67
7.3	Förslaget till ändring i lagen (1993:645) om tillämplig lag på vissa försäkringsavtal.....	68

7.4	Förslaget till lag om ändringar i sjölagen.....	69
7.5	Förslaget till lag om upphävande av lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.....	72
7.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:972) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)	73
Bilaga 1	Rom I-förordningen.....	75
Bilaga 2	Rom II-förordningen.....	89

Promemorians huvudsakliga innehåll

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 11 juli 2007 förordningen (EG) nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II). Förordningen trädde i kraft den 20 augusti 2007 och tillämpas på skadevällande händelser som inträffat den 11 januari 2009 eller senare.

Den 17 juni 2008 antog Europaparlamentet och Europeiska unionens råd förordningen (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I). Förordningen trädde i kraft den 7 juli 2008 och tillämpas på avtal som ingåtts den 17 december 2009 eller senare. Förordningen ersätter konventionen av den 19 juni 1980 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Romkonventionen), vilken införlivats med svensk rätt genom lag (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

Förordningarna är till alla delar bindande och direkt tillämpliga i Sverige och övriga medlemsstater i EU med undantag för Danmark. Förordningarna ska alltså inte genomföras genom nationell normgivning. För svenskt vidkommande aktualiserar de dock vissa lagändringar.

Romkonventionen har alltså införlivats i svensk rätt genom lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. Mot bakgrund av att konventionen nu ersatts av den direkt tillämpliga Rom I-förordningen föreslås i promemorian att den svenska inkorporeringslagen upphävs. En uttrycklig övergångsbestämmelse bör dock tas in som klargör att de äldre bestämmelserna ska äga fortsatt tillämpning i fråga om avtal som har ingåtts före den 17 december 2009.

I 8 § trafikskadelagen (1975:1410) finns föreskrifter om rätt till trafikskadeersättning för skadelidande som antingen är svenska medborgare eller har hemvist i Sverige vid trafikolycka utomlands med svenskregistrerat fordon eller fordon tillhörigt svenska staten. Eftersom denna regel inte är en lagvalsregel utan en s.k. avgränsningsregel som anger när trafikskadelagens regler om trafikskadeersättning ska tillämpas föreligger ingen konflikt med Rom II-förordningen. Det strider dock mot förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet i artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) att ha en regel som utsträcker en förmån enbart till svenska medborgare utan annan anknytning till Sverige än medborgarskapet. Regeln ändras därför till att omfatta endast personer med hemvist i Sverige.

Rom I-förordningen lämnar i artikel 25.1 företräde för internationella konventioner som en eller flera medlemsstater har tillträtt när denna förordning antas och som fastställer lagvalsregler för avtalsförpliktelser. Sverige är part till 1955 års Haagkonvention om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker, som införlivats med svensk rätt genom lagen (1964:528) med samma namn (IKL). Det är en komplicerad ordning att ha ett regelverk för fastställande av tillämplig lag vid köp av lösa saker och ett annat för övriga avtalsförpliktelser och Sverige bör därför säga upp konventionen. Till följd av detta kommer också IKL att upphävas.

De särskilda lagvals- och avgränsningsregler för avtal om befordran som återfinns i 13 och 14 kap. sjölagen har tidigare varit möjliga att bibehålla till följd av ett särskilt protokoll till Romkonventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. När Romkonventionen nu ersatts av Rom I-förordningen finns inte längre något sådant undantag och de särskilda lagvalsreglerna för internordisk sjöfart måste därför upphävas. I samband därmed föreslås även en justering i den internationellt tvingande särreglering för befordran i Norden som återfinns i 15 kap. sjölagen.

Romkonventionen var endast i begränsad utsträckning tillämplig på försäkringsavtal. Frågan om tillämplig lag reglerades

i stället av ett antal EU-direktiv, vilka i Sverige har genomförts genom lag (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal. Rom I-förordningen innebär dock en heltäckande reglering av frågan om lagval för försäkringsavtal och nu gällande försäkringsdirektiv saknar lagvalsregler. Därigenom har 1993 års lag nästan helt förlorat sin betydelse. I Rom I-förordningen finns dock en möjlighet i artikel 7.4 b för en medlemsstat att fastställa att ett avtal om obligatorisk skadeförsäkring ska underkastas lagen i den medlemsstat som föreskriver en skyldighet att teckna en sådan försäkring. I promemorian görs bedömningen att denna möjlighet bör utnyttjas och nuvarande regel med den innebörden i 1993 års lag får därför ensam bli kvar.

1 Promemorians lagförslag

1.1 Förslag till lag om upphävande av lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker

Härigenom föreskrivs att lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker ska upphöra att gälla.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. I fråga om avtal som har ingåtts före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

1.2 Förslag till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)

Härigenom föreskrivs att 8 § trafikskadelagen (1975:1410)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

För person- eller sakskada som uppkommer i följd av trafik här i landet med motordrivet fordon utgår trafikskadeersättning i fall som anges i denna lag. Trafikskadeersättning utgår i motsvarande fall också för skada som i följd av trafik utomlands med här i landet registrerat eller svenska staten tillhörigt motordrivet fordon tillfogas *svensk medborgare eller* den som har hemvist i Sverige.

Trafikskadeersättning utgår ej för atomskada i fall då rätten att göra ersättningsanspråk gällande mot annan än innehavare av atomanläggning är inskränkt enligt 14 § atomansvarighetslagen (1968:45).

Föreslagen lydelse

8 §

För person- eller sakskada som uppkommer i följd av trafik här i landet med motordrivet fordon utgår trafikskadeersättning i fall som anges i denna lag. Trafikskadeersättning utgår i motsvarande fall också för skada som i följd av trafik utomlands med här i landet registrerat eller svenska staten tillhörigt motordrivet fordon tillfogas den som har hemvist i Sverige.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. I fråga om skadehändelser som har inträffat före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

¹ Lagen omtryckt 1994:43.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:645) om tillämplig lag på vissa försäkringsavtal

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal

dels att 1–11 samt 13 §§ ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 12 § ska betecknas 1 §,

dels att den nya 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

12 §

På ett avtal om obligatorisk skadeförsäkring tillämpas, *i stället för vad som annars skulle följa av 6–11 §§*, lagen i den EES-stat som har föreskrivit skyldigheten att teckna försäkring.

Föreslagen lydelse

1 §

På ett *sådant* avtal om obligatorisk skadeförsäkring *som avses i artikel 7.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I)* tillämpas lagen i den EES-stat som har föreskrivit skyldigheten att teckna försäkring.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. I fråga om avtal som har ingåtts före den 17 december 2009 gäller äldre bestämmelser.

1.4 Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 2 § samt 14 kap. 1 och 2 §§ sjölagen (1994:1009) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

2 §

Bestämmelserna i detta kapitel är tillämpliga på avtal om sjötransport i inrikes fart i Sverige och i fart mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge. Beträffande avtal om sjötransport i inrikes fart i Danmark, Finland och Norge gäller lagen i det land där transporten utförs.

I annan fart gäller bestämmelserna på avtal om sjötransport mellan två stater när

1. den avtalade lastningshamnen ligger i en konventionsstat,

2. den avtalade lossningshamnen ligger i Sverige, Danmark, Finland eller Norge,

3. flera lossningshamnar anges i avtalet och en av dessa är den faktiska lossningshamnen samt denna ligger i Sverige, Danmark, Finland eller Norge,

4. transportdokumentet har

Bestämmelserna i detta kapitel är tillämpliga på avtal om sjötransport i inrikes fart i Sverige.

I annan fart gäller bestämmelserna på avtal om sjötransport mellan två stater när

1. den avtalade lastningshamnen ligger i en konventionsstat,

2. transportdokumentet har utfärdats i en konventionsstat, eller

3. i transportdokumentet bestäms att konventionen eller lag som grundas på konventionen ska gälla.

utfärdats i en konventionsstat, eller

5. i transportdokumentet bestäms att konventionen eller lag som grundas på konventionen skall gälla.

Om varken den avtalade lastningshamnen eller den avtalade eller faktiska lossningshamnen ligger i Sverige, Danmark, Finland eller Norge får dock avtalas att avtalet om sjötransport skall vara underkastat lagen i en annan bestämd konventionsstat.

14 kap.

1 §

Bestämmelserna om befraktning gäller hel- och delbefraktning av fartyg. Bestämmelserna om resebefraktning gäller också konsekutiva resor när annat inte har angetts.

I detta kapitel avses med

bortfraktare: den som genom avtal för befördran av gods bortfraktar ett fartyg till annan, *befraktaren*,

avlastare: den som avlämnar godset för lastning,

resebefraktning: befraktning där frakten skall beräknas för resa,

konsekutiva resor: ett visst antal resor som utförs efter varandra enligt ett befraktningsavtal som avser ett bestämt fartyg,

tidsbefraktning: befraktning där frakten skall beräknas för tid,

delbefraktning: befraktning som gäller mindre än ett helt fartyg eller än en full last när certeparti används.

Bestämmelserna i detta kapitel är tillämpliga på avtal

om befraktning av fartyg i inrikes fart i Sverige och i fart mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge. Vid avtal om befraktning i inrikes fart i Danmark, Finland eller Norge gäller lagen i det land där befordringen utförs.

Vid befraktning i fart som inte omfattas av tredje stycket gäller bestämmelserna i detta kapitel när svensk rätt skall tillämpas.

2 §

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas inte i den mån annat följer av avtalet, av praxis som har utbildats mellan parterna eller av handelsbruk eller annan sedvänja som måste anses bindande för parterna.

Vid resebefraktning i inrikes fart i Sverige och i fart mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge får bestämmelserna i 27 § inte åsidosättas genom avtal till nackdel för avlastare, resebefraktare eller mottagare. Detsamma gäller bestämmelserna i 19 kap. 1 § första stycket 5 och fjärde stycket. I befraktningsavtalet får dock tas in bestämmelser om gemensamt haveri. Om begränsningar i avtalsfriheten i inrikes fart i Danmark, Finland eller Norge gäller lagen i det land där befordringen utförs.

Vid resebefraktning får bestämmelserna i 27 § inte åsidosättas genom avtal till nackdel för avlastare, resebefraktare eller mottagare. Detsamma gäller bestämmelserna i 19 kap. 1 § första stycket 5 och fjärde stycket. I befraktningsavtalet får dock tas in bestämmelser om gemensamt haveri.

Vid befraktning i fart som avses i 13 kap. 2 § *första och andra styckena* får bestämmelserna i 18 § om utfärdande av konossement inte åsidosättas genom avtal till nackdel för avlastaren.

Att bestämmelserna i detta kapitel inte heller får åsidosättas genom avtal i vissa andra fall följer av 5 §.

Vid befraktning i fart som avses i 13 kap. 2 § får bestämmelserna i 18 § om utfärdande av konossement inte åsidosättas genom avtal till nackdel för avlastaren.

15 kap.

29 §

Bestämmelserna i 7 § får inte åsidosättas genom avtal.

Avtalsvillkor som inskränker passagerarens rättigheter enligt 10–27 §§, 19 kap. 1 § första stycket 6 och 7 och 21 kap. 4 § första och andra styckena är ogiltiga

1. *vid befordran inom Sverige, Danmark, Finland eller Norge eller till eller från någon av dessa stater, oavsett vilken lag som i övrigt är tillämplig på befordringen;*

2. *vid annan befordran om svensk lag är tillämplig på befordringen enligt allmänna svenska lagvalsregler.*

Övriga bestämmelser i detta kapitel gäller endast om inte något annat är avtalat eller följer av sedvänja.

Bestämmelserna i 7 § får inte åsidosättas genom avtal.

Avtalsvillkor som inskränker passagerarens rättigheter enligt 10–27 §§, 19 kap. 1 § första stycket 6 och 7 och 21 kap. 4 § första och andra styckena är ogiltiga.

Övriga bestämmelser i detta kapitel gäller endast om inte något annat är avtalat eller följer av sedvänja.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.
 2. I fråga om avtal som har ingåtts före den 17 december 2009 gäller äldre bestämmelser.

1.5 Förslag till lag om upphävande av lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser

Härigenom föreskrivs att lag (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser ska upphöra att gälla.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.
 2. I fråga om avtal som har ingåtts före den 17 december 2009 gäller äldre bestämmelser.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:972) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2010:972) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

För person- eller sakskada som uppkommer i följd av trafik här i landet med motor- drivet fordon utgår trafikskadeersättning i fall som anges i denna lag. Trafikskadeersättning utgår i motsvarande fall också för skada som i följd av trafik utomlands med här i landet registrerat eller svenska staten tillhörigt motordrivet fordon tillfogas *svensk medborgare eller* den som har hemvist i Sverige.

Trafikskadeersättning utgår *ej* för radiologisk skada i fall då rätten att göra ersättningsanspråk gällande mot annan än innehavare av kärnteknisk anläggning är inskränkt enligt 26 § lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

Föreslagen lydelse

8 §

För person- eller sakskada som uppkommer i följd av trafik här i landet med motor- drivet fordon utgår trafikskadeersättning i fall som anges i denna lag. Trafikskadeersättning utgår i motsvarande fall också för skada som i följd av trafik utomlands med här i landet registrerat eller svenska staten tillhörigt motordrivet fordon tillfogas den som har hemvist i Sverige.

Trafikskadeersättning utgår *inte* för radiologisk skada i fall då rätten att göra ersättningsanspråk gällande mot annan än innehavare av kärnteknisk anläggning är inskränkt enligt 26 § lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. I fråga om skadehändelser som har inträffat före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

2 Rom II-förordningen

2.1 Bakgrund

Redan år 1967 lade Beneluxländernas regeringar fram ett förslag till förenhetligande och kodifikation av medlemsstaternas lagvalsregler. Reaktionerna var i huvudsak positiva och ett förenhetligande sågs som ett naturligt komplement till den konvention om domstols behörighet och verkställighet av domar på privaträttens område som senare ingicks år 1968 – den s.k. Brysselkonventionen (denna ersattes av den s.k. Bryssel I-förordningen den 1 mars 2001).¹ En expertgrupp arbetade fram ett preliminärt utkast till konvention som omfattade såväl inom- som utomobligatoriska förpliktelser. Utkastet överlämnades till medlemsstaternas regeringar år 1972.

Det visade sig vara svårt att enas och projektet begränsades därför till att omfatta endast frågan om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. Den 19 juni 1980 öppnades konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser för undertecknande vid ett möte med rådet i Rom. Konventionen kallas därför i vardagligt tal Romkonventionen. Eftersom det vid denna tidpunkt inte fanns någon rättslig grund i EG-fördraget som medförde behörighet att anta gemensam lagstiftning inom detta område, fick den med nödvändighet formen av en traditionell internationell traktat. Romkonventionen kom inte att träda i kraft

¹ Rådets förordning (EG) nr. 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, EGT L 12, 16.1.2001, s. 1. En omarbetad version av Bryssel I-förordningen, (EU) nr 1215/2012, antogs den 12 december 2012, EGT L 351, 20.12.2012, s. 1.

förrän den 1 april 1991 efter att den ratificerats av sju medlemsstater. I samband med att Sverige blev medlem av EU den 1 januari 1995 uppstod en förpliktelse att tillträda konventionen. Så skedde genom en tillträdeskonvention för Österrike, Finland och Sverige som undertecknades den 29 november 1996 och trädde ikraft för svensk del den 1 oktober 1998.² Genom lag (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser gjordes dock konventionens bestämmelser tillämpliga i Sverige från den 1 juli 1998.

Tanken var hela tiden att efter Romkonventionen gå vidare och utarbeta en konvention som omfattade frågan om tillämplig lag också för utomobligatoriska förpliktelser. Så kom dock inte att ske förrän idén på nytt väcktes efter att EU genom Maastrichtfördraget år 1993 fått kompetens att under den tredje pelaren ägna sig åt s.k. civilrättsligt samarbete. Vid europeiska rådets möte den 14 oktober 1996 antogs en resolution som betonade bl.a. behovet av en konvention om tillämplig lag på utomobligatoriska förpliktelser. Det österrikiska ordförandeskapet kunde sedan under hösten 1998 presentera ett förslag till konvention. Samtidigt presenterade *Groupe Européen de Droit International Privé*, som finansierats av kommissionen genom det s.k. Grotius-programmet, ett eget förslag till konvention. Under de tyska och finländska ordförandeskapen 1999 pågick arbetet parallellt med de båda förslagen i en rådsarbetsgrupp. En första enighet kunde nås om vissa lagvalsregler.

När Amsterdamfördraget trädde i kraft den 1 maj 1999 övergick det civilrättsliga samarbetet från den tredje till den första pelaren. Det ansågs därför vara lämpligare att anta gemensamma bestämmelser i form av en förordning i stället för en konvention. Kommissionen åtog sig att utarbeta ett förslag. Starkt försenad skickade kommissionen den 3 maj 2002 i stället för en grönbok ut ett första preliminärt förslag till Rom II-förordning. Efter att ha beaktat skriftliga remissvar och en

² EGT C 15, 15.1.1997, s. 1; SFS 1998:167; prop. 1997/98:14 s. 124; bet. 1997/98:LU9; rskr. 1997/98:139.

utfrågning i Bryssel den 7 januari 2003 kunde slutligen kommissionens förslag presenteras den 22 juli 2003.³ Efter nästan fyra års förhandlingar, vilka ledde till ganska omfattande förändringar av kommissionens ursprungliga förslag, kunde den 11 juli 2007 Europaparlamentet och rådet gemensamt anta förordningen (EG) nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II).⁴ Förordningen trädde i kraft den 20 augusti 2007 och började tillämpas på skadevållande händelser som inträffat den 11 januari 2009 eller senare.⁵

2.2 Huvudsakligt innehåll

2.2.1 Allmänt

Syftet med förordningen är att förenhetliga medlemsstaternas lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser. Ett förenhetligande av medlemsstaternas lagvalsregler skiljer sig från förenhetligande av materiella rättsregler om utomobligatoriskt skadestånd. De materiella reglerna syftar till att avgöra bl.a. om det ska krävas uppsåt och oaktsamhet för att skadeståndsansvar ska inträda eller om det ska råda strikt ansvar (dvs. ansvar oberoende av uppsåt eller oaktsamhet), frågan om ansvar för annans vållande (principalansvar – t.ex. i förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare), frågan om betydelsen av den skadelidandes medverkan samt vilka nivåer på ersättningar som ska gälla. Lagvalsreglerna syftar däremot till att peka ut det lands lag i vilken svar på alla dessa frågor får sökas.

Det finns olika skäl till att överhuvudtaget tillämpa utländsk lag vid svensk domstol. Om alla länder tillämpar samma lagvalsregler bidrar det till enhetliga avgöranden oavsett i vilket lands domstolar talan väcks. Det kan också vara mer rättvist att tillämpa utländsk rätt än att tillämpa domstolslandets egen skadeståndsrätt eftersom sakförhållandet har en närmare anknyt-

³ KOM(2003) 427 slutlig.

⁴ EUT L 199, 31.7.2007, s. 40.

⁵ Mål C-412/10, Homawoo, REU 2011, s. I-0000.

ning till utlandet. Vidare kan förutsebarhetsskäl – och därmed också rättssäkerhetsskäl – tala för en tillämpning av utländsk rätt. Gemensamma regler inom EU bidrar till att parterna, i stället för att behöva studera de ibland mycket olika lagvalsreglerna i alla medlemsstater vars domstolar eventuellt kan vara behöriga att avgöra en tvist, kan nöja sig med att studera ett enda system av lagvalsregler. Därigenom kan processkostnaderna sänkas.

2.2.2 Tillämpningsområde

Förordningen är inte tillämplig på alla utomobligatoriska förpliktelser utan det framgår av artikel 2.1 att den endast är tillämplig på följder av skadeståndsgrundande händelser (*tort/delict*), obehörig vinst, tjänster utan uppdrag (*negotiorum gestio*) och oakt-samhet vid ingående av avtal (*culpa in contrahendo*). Vidare har i artikel 1.2 vissa frågor som i och för sig faller under tillämpningsområdet särskilt lyfts bort från förordningens tillämpningsområde. Till dessa hör:

- utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i familjeförhållanden och därmed jämställda förhållanden,
- utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i makars förmögenhetsförhållanden samt arv,
- utomobligatoriska förpliktelser som följer av växlar, checkar, löpande skuldebrev och andra negotiabla värdepapper,
- utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i bolagsrättsliga bestämmelser och särskilt personligt ansvar för delägare eller styrelsemedlemmar samt revisors ansvar,
- utomobligatoriska förpliktelser mellan instiftare av en trust, *trustee* och förmånstagare till en trust,
- utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i en atomskada,
- utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i kränkning av privatlivet eller personlighetsskyddet, inberäknat ärekränkning.

Det följer av artikel 3 att förordningen har universell karaktär, dvs. den lag som anvisas som tillämplig ska användas även om det är lagen i en stat som inte är medlem i EU. Universell tillämpning är det brukliga för lagvalsregler.

Förordningen trädde i kraft den 20 augusti 2007 och ursprungligen rådde viss oklarhet om den skulle tillämpas på skadevällande händelser som inträffat från detta datum eller från den 11 januari 2009, som är den dag förordningen enligt artikel 32 började tillämpas i domstolar. Denna fråga besvarades av EU-domstolen i *Homawoo* så att förordningen endast är tillämplig på skadevällande händelser som inträffat den 11 januari 2009 eller senare.⁶ Artikel 29 började dock tillämpas redan den 11 juli 2008 och innehåller ett åliggande för medlemsstaterna att före detta datum överlämna en förteckning över internationella konventioner de har tillträtt och som fastställer lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser. Dessa konventioner får enligt artikel 28.1 företräde framför Rom II-förordningen och ska därför i informationssyfte publiceras i Europeiska unionens officiella tidning. Den omständigheten att en konvention har rapporterats in eller inte påverkar inte dess företräde framför Rom II-förordningen och det visar sig att medlemsstater som är parter till en och samma konvention också gjort olika bedömningar av om den innehåller lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser eller inte. Sverige har anmält 1974 års miljöskyddskonvention mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige.

2.2.3 Förordningens lagvalsregler

Förordningen skiljer mellan å ena sidan utomobligatoriska förpliktelser till följd av en skadestandsgrundande händelse, vilka regleras i kapitel II (artiklarna 4–9), och å andra sidan obehörig vinst, tjänster utan uppdrag (*negotiorum gestio*), och oaktsamhet vid ingående av avtal (*culpa in contrahendo*), vilka regleras i

⁶ Mål C-412/10, *Homawoo*, REU 2011, s. I-0000.

kapitel III (artiklarna 10–13). Vidare ges i kapitel IV (artikel 14) parterna en möjlighet att enas om att en utomobligatorisk förpliktelse ska regleras av en lag som de själva väljer. Kapitel V innehåller vissa gemensamma bestämmelser för alla utomobligatoriska förpliktelser och däri behandlas frågor som bl.a. den tillämpliga lagens räckvidd (artikel 15), internationellt tvingande regler (artikel 16), ordnings- och säkerhetsbestämmelser på handlingsorten (artikel 17), direkttalan mot försäkringsbolag (artikel 18) och flera skadevällare (artikel 20). I kapitel VI återfinns vissa övriga bestämmelser om bl. a. ordre public (artikel 26) samt förhållandet till övriga EU-regler (artikel 27) och internationella konventioner (artikel 28).

För sådana utomobligatoriska förpliktelser som uppstår på grund av en skadeståndsgrundande händelse gäller enligt artikel 4.1 som huvudregel att lagen i det land där skadan uppkom ska tillämpas. Från denna regel görs enligt artikel 4.2 undantag om den skadevällande och den skadelidande har gemensamt hemvist. I sådana fall ska lagen i det landet tillämpas.

Det görs också enligt artikel 4.3 undantag om den utomobligatoriska förpliktelsen har väsentligt närmare anknytning till ett annat land. Så kan vara fallet exempelvis genom ett tidigare rättsförhållande mellan parterna. I så fall ska lagen i det landet tillämpas.

Bland de utomobligatoriska förpliktelserna till följd av en skadeståndsgrundande händelse identifieras också vissa särskilda situationer för vilka det finns särskilda lagvalsregler.

I artikel 5 finns en regel om tillämplig lag för produktansvar, som är uppbyggd som ett slags ”kaskadregel”. Varje nivå i regeln ska tillämpas i hierarkisk ordning. Utgångspunkten är att om den skadevällande produkten har saluförts i den skadelidandes hemvistland ska det landets lag tillämpas. I andra hand ska lagen i det land där produkten förvärvades tillämpas, om produkten saluförts där. I tredje hand ska lagen i det land där skadan uppkom tillämpas, om produkten saluförts där. Om produkten inte saluförts i något av dessa länder ska istället lagen i den ansvariges hemvistland tillämpas. Det finns också en möjlighet

att göra undantag om det finns en uppenbart närmare anknytning till ett annat land.

Artikel 6 omfattar såväl utomobligatoriska förpliktelser till följd av otillbörlig konkurrens, t.ex. vilseledande reklam, som handlingar som begränsar den fria konkurrensen. På otillbörlig konkurrens tillämpas lagen i det land på vars territorium konkurrensförhållandena eller konsumenters kollektiva intressen påverkas på ett direkt och väsentligt sätt. Om den otillbörliga konkurrensen enbart påverkar en bestämd konkurrents intressen – t.ex. genom att otillbörligt locka över en konkurrents anställda, att störa en konkurrents kund- eller leverantörsförbindelser, industrispionage eller otillåten spridning av affärshemligheter – ska istället artikel 4 tillämpas, vilket bl.a. får konsekvenser för frågan om tillämplig lag om parterna har gemensamt hemvist.

På konkurrensbegränsningar ska enligt artikel 6.3 tillämpas lagen i det land vars marknad påverkas. Vid s.k. mosaikfall, dvs. när konkurrensen i flera länder påverkas, får den skadelidande i stället välja att begära tillämpning av domstolslandets lag om marknaden i den medlemsstaten hör till de stater vars marknad påverkas direkt och påtagligt av konkurrensbegränsningen.

På en utomobligatorisk förpliktelse till följd av miljöskada ges i artikel 7 den skadelidande ett val mellan lagen i det land där skadan uppkom och lagen i det land där den skadevällande händelsen inträffade om handlings- och skadeort är belägna i olika länder. Ett exempel vore ett utsläpp i någon av Europas stora floder som får effekt i ett eller flera länder längre nedströms. Både sak- och personskada omfattas av lagvalsregeln.

På en utomobligatorisk förpliktelse till följd av ett immaterialrättsligt intrång tillämpas enligt artikel 8 skyddslandets lag. Inom immaterialrätten gäller den s.k. skyddslandsprincipen enligt vilken varje land får tillämpa sin egen lag på immaterialrättsintrång som äger rum i landet. Beträffande intrång i ett enhetligt industriellt rättsskydd som gäller i hela gemenskapen ska den relevanta EU-förordningen tillämpas. På frågor som inte regleras av EU-förordningen ska lagen i det land där intrånget skedde tillämpas.

På stridsåtgärder på arbetsmarknaden ska enligt artikel 9 lagen i det land där åtgärderna genomförs tillämpas. Om arbetstagare och arbetsgivare har sin vanliga vistelseort i ett och samma land ska dock lagen i det landet tillämpas om det leder till någon skillnad.

Förordningen omfattar, som angetts, även utomobligatoriska förpliktelser som trots att de inte är grundade på avtal inte heller är skadeståndsförpliktelser. De rättsfigurer som omfattas är *condictio indebiti* (återbetalning av felaktigt utbetalda belopp) och obehörig vinst i allmänhet, vilka regleras i artikel 10; *negotiorum gestio* (tjänster utan uppdrag), som regleras i artikel 11 samt *culpa in contrahendo* (vårdslöshet före eller i samband med ingående av ett avtal), vilket regleras i artikel 12.

3 Rom I-förordningen

3.1 Bakgrund

Som nämnts ovan i avsnitt 2.1 var ursprungligen avsikten att anta en konvention om tillämplig lag för såväl avtalsrättsliga som utomobligatoriska förpliktelser. Det visade sig dock för svårt att enas i den del som avsåg tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser och resultatet blev istället den s.k. Romkonventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser som undertecknades den 19 juni 1980 men inte trädde i kraft förrän den 1 april 1991. För svensk del blev det möjligt att tillträda Romkonventionen genom medlemskapet i EU, och artikel 4.2 i den anslutningsakt som hör till det anslutningsfördrag som reglerar Sveriges (samt Finland och Österrikes) medlemskap i EU innehåller också ett åtagande att göra så. För detta ändamål ingicks en tillträdeskonvention den 29 november 1996 mellan å ena sidan de nya medlemsstaterna Finland, Sverige och Österrike och å andra sidan de tolv tidigare medlemsstaterna i EU (se prop. 1997/98:14 s. 8). Romkonventionen kom att inkorporeras i svensk rätt genom lag (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser som trädde i kraft den 1 juli 1998.

När Amsterdamfördraget trädde i kraft den 1 maj 1999 övergick det civilrättsliga samarbetet från den tredje till den första pelaren. Sedan dess har samarbetet inom den internationella privaträttens område skett huvudsakligen genom antagande av förordningar i stället för konventioner och modernisering av äldre konventioner har skett genom att de ersatts av förordningar. Romkonventionen hade på det hela fungerat bra men

efter mer än ett årtiondes erfarenhet av dess tillämpning i praktiken stod det samtidigt klart att det fanns ett behov av att ändra vissa regler.¹

Efter att ha prioriterat utarbetandet av ett förslag till Rom II-förordning – ett område där det ju inte fanns några gemensamma regler alls – kunde kommissionen den 15 december 2005 lägga fram KOM(2005) 650 slutlig med förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämplig lag för avtalsförpliktelser. Efter att förhandlingarna avslutats kunde en text antas den 17 juni 2008, vilken kom att bli Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I). Förordningen trädde i kraft den 24 juli 2008 och ska tillämpas på avtal som ingåtts den 17 december 2009 eller senare.

3.2 Huvudsakligt innehåll

3.2.1 Allmänt

Syftet med förordningen är inte att skapa ett nytt regelverk, utan att omvandla konventionen till ett gemenskapsinstrument. Samtidigt görs dock vissa revideringar och tillägg i sak. Lagvalsreglerna förtydligas och anpassas också till Rom II-förordningen och till Bryssel I-förordningens tillämpningsområde. Viktiga förändringar i Rom I-förordningens lagvalsregler är att det nu finns en detaljerad regel om transportavtal i artikel 5. Dessa avtal omfattades tidigare av den allmänna regeln i Romkonventionens artikel 4, låt vara att det fanns en särskild presumtion för vissa avtal om godstransport i artikel 4.4. Ett annat viktigt tillägg är att förordningen i princip är fullt tillämplig på försäkringsavtal medan Romkonventionen endast omfattade försäkringsavtal där risken var belägen utanför EU. Det

¹ Se svaren på den av kommissionen framlagda KOM(2002) 654 slutlig, grönbok om omvandling av 1980 års Romkonvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser till ett gemenskapsinstrument och dess revidering i samband därmed på [«http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/rome_i/news_summary_rome1_en.htm»](http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/rome_i/news_summary_rome1_en.htm).

direktiv om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II), som upphäver de tidigare försäkringsdirektiven innehåller därför inte några lagvalsregler – se kommissionens förslag KOM(2007) 367 slutlig jämfört med det ändrade förslaget KOM(2008) 119 slutlig och det antagna direktivet, särskilt artikel 178 som hänvisar till Rom I-förordningen.²

3.2.2 Tillämpningsområde

Förordningen ska – utom i vissa preciserade undantagsfall – tillämpas på avtalsförpliktelser på privaträttens område i alla situationer som innebär ”lagkonflikt”, dvs. där det uppkommer ett val mellan rättsordningarna i olika länder.

Från förordningens tillämpningsområde undantas vissa avtalsanknutna rättsfrågor och även vissa typer av avtal. Något förenklat undantas

- frågor om fysiska personers familjerättsliga status, rättskapacitet och rättshandlingsförmåga,
- avtalsförpliktelser som grundar sig på arvsregler och familjerättsliga regler,
- vissa värdepappersrättsliga förpliktelser,
- prorogations- och skiljeavtal,
- associationsrättsliga frågor,
- frågan om en fullmäktig kan binda sin huvudman i förhållande till tredje man,
- frågor som rör det angloamerikanska trustinstitutet,
- prekontraktuellt ansvar (*culpa in contrahendo*),
- med vissa undantag frågor om bevisning och förfarande i rättegång, samt
- vissa grupplivförsäkringar.

Förordningen förutsätter i likhet med Romkonventionen och Rom II-förordningen inte ömsesidighet. Lagen i det land som

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), EUT L 335, 17.12.2009, s. 1.

utpekas genom förordningens bestämmelser ska tillämpas även om det är lagen i ett land som inte är medlem i EU.

3.2.3 Förordningens lagvalsregler

Förordningens huvudprincip är att parterna har rätt att själva, när avtalet ingås eller senare, bestämma vilket lands lag som ska tillämpas på deras avtalsförhållande (artikel 3.1 och 3.2). Parterna har som huvudregel full frihet att välja tillämplig lag. Det ställs alltså inget krav på att avtalet ska ha anknytning till den valda rättsordningen. Parternas avtal om tillämplig lag behöver inte vara skriftligt, men deras val ska vara uttryckligt eller klart framgå av avtalets bestämmelser eller av omständigheterna i övrigt. Avtalet om tillämplig lag kan gälla hela avtalet men det kan också gälla enbart vissa delar av det, s.k. *dépeçage* (artikel 3.1).

Från huvudregeln om att parterna obegränsat får bestämma vilken lag som ska tillämpas på deras avtalsförhållande gör förordningen några undantag som alltså inskränker parternas avtalsfrihet.

När ett avtal har anknytning till endast ett land, dvs. saknar internationell karaktär, får parterna inte avtala bort tvingande bestämmelser i det landets rättsordning genom att välja en annan rättsordning (artikel 3.3). Detsamma gäller för tvingande regler i EU-rätten, i förekommande fall i form av genomförda direktiv, om alla omständigheter av betydelse föreligger i en eller flera medlemsstater (artikel 3.4).

Parternas frihet att välja tillämplig lag gäller även för avtal mellan en näringsidkare och en konsument. Om ett konsumentavtal ingås under vissa i förordningen angivna omständigheter inskränks dock parternas avtalsfrihet. Oavsett vilken lag parterna har valt som tillämplig för sitt avtalsförhållande har konsumenten under dessa omständigheter alltid kvar det skydd som tillkommer honom eller henne enligt tvingande regler i det land

vars lag skulle ha varit tillämplig om parterna inte gjort något lagval (artikel 6.2).

Ett liknande skydd mot oförmånliga lagval finns för arbetstagare. När det gäller individuella anställningsavtal har arbetstagaren, oavsett vilken lag som parterna har valt, alltid kvar det skydd som tillkommer honom eller henne enligt tvingande bestämmelser i den lag som skulle ha tillämpats om inget lagval gjorts (artikel 8.1). Som regel är det fråga om tvingande bestämmelser i lagen i det land där arbetstagaren vanligtvis utför sitt arbete (artikel 8.2).

För avtal om persontransporter och vissa försäkringsavtal finns istället en begränsning till vilka lagar parterna får välja. I artikel 5.2 anges för persontransporter och i artikel 7.3 för försäkringsavtal som avser annat än s.k. stora risker ett antal alternativ, vilka har det gemensamt att de har en nära anknytning till avtalet i fråga.

Slutligen inskränks parternas lagvalsfrihet genom bestämmelser i artikel 9 om tillämpning av s.k. internationellt tvingande regler. I artikel 9.1 har tillkommit en definition som inte fanns tidigare i Romkonventionen, och som hämtat inspiration från EU-domstolens avgörande i *Arblade*,³ och internationellt tvingande regler definieras nu som ”regler som ett land anser vara så avgörande för att skydda allmänintressen, t.ex. sin politiska, sociala och ekonomiska struktur, att landet kräver att de tillämpas vid alla situationer inom dess [sic!] tillämpningsområde, oavsett vilken lag som annars ska tillämpas på avtalet”.

Av artikel 9.2 följer att ingenting i förordningen förhindrar en domstol att tillämpa internationellt tvingande bestämmelser i den egna lagen, även om ett annat lands lag ska tillämpas i övrigt.

En nyhet är utformningen av artikel 9.3 som är mer restriktiv än sin föregångare i artikel 7.1 Romkonventionen. Denna bestämmelse var högst kontroversiell och det fanns därför en möjlighet att reservera sig mot den, vilket också Irland, Lettland, Luxemburg, Portugal, Tyskland, Slovenien och Storbritannien

³ Målen C-369/96 & C-374/96, *Arblade*, REG 1999, s. I-8453.

gjorde. Eftersom det knappast är möjligt att ha en reservationsmöjlighet till en förordning var det i förhandlingarna nödvändigt att finna en lösning som var acceptabel för alla parter. Där regeln i Romkonventionen tillät beaktande av regler till vilka situationen hade en ”nära anknytning” krävs i förordningen att ”förpliktelser som har sin grund i avtalet ska utföras eller har utförts” i landet i fråga. Vidare gäller regeln i sin nya lydelse enbart regler som gör att avtalet blir olagligt (N.B. *unlawful* inte *illegal*) att genomföra.

Vid bedömningen av om de internationellt tvingande bestämmelserna i ett annat lands lag bör ges verkan ska domstolen ta hänsyn till deras art och ändamål och till följderna av att de används eller inte används.

För det fall parterna inte har valt tillämplig lag innehåller förordningen ett antal lagvalsregler i artiklarna 4–8. I artikel 4 finns den allmänna regeln, som gäller om inte någon av specialbestämmelserna i artiklarna 5–8 är tillämpliga. Denna har i Rom I-förordningen gjorts om i grunden efter kritik mot dess motsvarighet i Romkonventionen och syftet är att öka förutsebarheten. Regeln är nu uppbyggd så att det i första stycket finns fasta lagvalsregler för vissa avtalstyper; t.ex. ska ett avtal om köp av varor vara underkastat säljarens lag (artikel 4.1 a) och på ett tjänsteavtal tillämpas tjänsteleverantörens lag (artikel 4.1 b).

Om avtalet inte återfinns i den lista över olika slags avtal som ges i artikel 4.1 eller är ett blandat avtal, t.ex. ett avtal som omfattar såväl köp av varor som tillhandahållande av tjänster, ska avtalet underkastas lagen i det land där den part som utför den för avtalet karaktäristiska prestationen har sin vanliga vistelseort. Slutligen kan, om avtalet har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkterna ett och två, lagen i det landet tillämpas (artikel 4.3).

Om avtalet inte återfinns på listan i första stycket och det inte går att finna någon karaktäristisk prestation ska lagen i det land till vilket avtalet har närmast anknytning tillämpas (artikel 4.4).

Förordningen innehåller numera en fullständig bestämmelse om tillämplig lag för transportavtal. För avtal om godstransport

gäller att, beroende på vissa närmare angivna förutsättningar, avtalet underkastas antingen lagen i transportörens hemvistland eller det land där den överenskomna leveransorten är belägen (artikel 5.1). För avtal om persontransport gäller att, beroende på vissa närmare angivna förutsättningar, avtalet underkastas antingen lagen i passagerarens eller transportörens hemvistland (artikel 5.2). För såväl avtal om transport av gods som personer gäller att om det finns en uppenbart närmare anknytning till ett annat land ska detta lands lag tillämpas (artikel 5.3).

För vissa konsumentavtal med en nära anknytning till konsumentens hemvistland anvisar förordningen lagen i det landet som tillämplig för parternas avtalsförhållande (artikel 6.1). I jämförelse med motsvarande bestämmelse i Romkonventionen har bestämmelsens tillämpningsområde utvidgats och fler konsumentavtal omfattas nu.

För försäkringsavtal gäller något förenklat att avtal som täcker s.k. stora risker ska underkastas lagen i försäkringsgivarens hemvistland (artikel 7.2 andra stycket) och andra försäkringsavtal ska underkastas lagen i det land där risken var belägen då avtalet ingicks (artikel 7.2 tredje stycket).

Individuella anställningsavtal ska underkastas den lag där arbetstagaren vanligtvis utför sitt arbete. Om arbetstagaren tillfälligt utstationeras till ett annat land ändras inte den tillämpliga lagen (artikel 8.1). För arbetstagare som inte kan sägas vanligtvis utföra sitt arbete i ett visst land ska istället avtalet underkastas lagen i det land där det företag som har anställt arbetstagaren är beläget.

Förordningen innehåller också regler om tillämplig lag för ett antal rättsfrågor som hör samman med avtalet. Dit hör frågor om ett avtals materiella och formella giltighet (artiklarna 10 och 11), frågor om vad som ska bedömas enligt avtalsstatutet (artiklarna 12 och 18) samt frågan om bl.a. underårigas rättshandlingsförmåga i vissa fall (artikel 13).

Därutöver finns bl.a. regler om vilken lag som ska tillämpas vid överlåtelse av fordran och vid subrogation (artiklarna 14 och

15), fall av flera solidariskt betalningsansvariga gäldenärer (artikel 16) och kvittning (artikel 17).

4 Överväganden och förslag

4.1 Ändringar i trafikskadelagen

Förslag: Rätten till trafikskadeersättning vid skada till följd av trafik utomlands inskränks till personer med hemvist i Sverige.

Bedömning: Trafikskadelagen behöver i övrigt inte ändras med anledning av Rom II-förordningen.

Skälen för förslaget och bedömningen:

Trafikskadelagens reglering av internationella frågor

I 8 § trafikskadelagen (1975:1410) stadgas att för person- eller sakskada som uppkommer vid framförande av motordrivet fordon i Sverige utgår trafikskadeersättning. Detsamma gäller om skadan inträffade utomlands och den skadelidande hade hemvist i eller var medborgare i Sverige samt fordonet var registrerat i Sverige eller tillhörde svenska staten.

Trafikskadeersättning skiljer sig från skadestånd enligt skadeståndslagen på så sätt att ansvaret är objektivet, dvs. kan uppkomma även om det skadevällande fordonet framförts helt klanderfritt. Det saknas alltså anledning att utreda om fordonets förare har varit vårdslös eller inte. Trafikskadeersättningen betalas ur den obligatoriska trafikförsäkringen (10–11 §§) med vissa undantag för bl.a. fordon som ägs av staten, då denna istället direkt svarar för ersättningen (15 §). Om fordonet saknar

trafikförsäkring eller inte går att identifiera får den skadelidande vända sig till Trafikförsäkringsföreningen som reglerar skadan. Trafikskadeersättningen beräknas enligt bestämmelserna i skadeståndslagen (9 §). Trafikskadeersättningen täcker inte alla fall av skador till följd av trafik med motordrivet fordon (se särskilt 10 § 2 st.) och för dessa fall finns en möjlighet för den skadelidande att kräva skadestånd. Det är också möjligt att trots att rätt till trafikskadeersättning föreligger istället kräva skadestånd (18 §).

Trafikskadeersättning för skada som uppkommit utomlands och där utländsk rätt är tillämplig på frågan om skadestånd ska i de fall som anges i 8 § bestämmas på samma sätt som om skadan hade inträffat i Sverige och svensk rätt varit tillämplig. Rätten till ersättning avser dock bara den del av skadan som inte täcks av den ersättning som utgår enligt utländsk lag. Avräkning ska alltså ske för skadestånd eller motsvarande ersättning som den skadelidande har uppburit enligt exempelvis lagen på den ort där skadefallet inträffade. Syftet med regeln är att resultatet för den skadelidande totalt sett ska bli detsamma som om skadan hade uppkommit i Sverige.¹

I 14 § andra stycket trafikskadelagen ges den skadelidande en möjlighet att istället begära att reglerna om obligatorisk motorfordonsförsäkring i fordonets hemvistland ska tillämpas för det fall skada uppkommer i Sverige till följd av trafik med ett fordon som hör hemma i ett EES-land. Bestämmelsen bygger på artikel 2 i det tredje motorfordonsförsäkringsdirektivet² som innebär att den skadelidande ska tillförsäkras det försäkringsskydd som föreskrivs enligt reglerna i det land där det skadeorsakande fordonet hör hemma om det skyddet är mer förmånligt än det försäkringsskydd som föreskrivs i det land där skadan regleras.³

¹ Prop. 1975/76:15 s. 111.

² Rådets tredje direktiv 90/232/EEG av den 14 maj 1990 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon, EGT L 129, 19.5.1990, s. 33.

³ Prop. 1993/94:71 s. 21.

Av 38 § första stycket trafikskadelagen följer att svensk trafikförsäkring, vid skada som uppkommer i följd av trafik med ett motordrivet fordon i något annat EES-land, utöver vad som gäller för trafikskadeersättning, ska täcka ersättning som enligt lagen i det land där skadan uppkommit ska omfattas av en obligatorisk motorfordonsförsäkring. Detta gäller även i fråga om skada som uppkommer vid direkt färd mellan två EES-länder om skadan tillfogas en EES-medborgare. Bestämmelsen grundar sig på artikel 2 i det tredje och artikel 3 i det första motorfordonsförsäkringsdirektivet⁴.

Förhållandet till Rom II-förordningen

I Rom II-förordningen finns ingen särskild lagvalsregel för trafikskador utan den allmänna regeln i artikel 4 är tillämplig. Det innebär att lagen i det land där skadan uppkommer ska tillämpas (artikel 4.1) och om den person vars ansvar görs gällande och den skadelidande har hemvist i samma land ska lagen i det landet tillämpas (artikel 4.2). Vidare finns en möjlighet att tillämpa lagen i ett annat land om den skadeståndsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkt 1 eller 2 (artikel 4.3).

Förordningen ger också i artikel 14 parterna en möjlighet att enas om tillämplig lag. Om de båda bedriver kommersiell verksamhet kan detta avtal, som inte får vara ett standardavtal, ingås i förväg, annars kan avtalet enbart ingås efter att en trafikolycka inträffat.

Sverige kan inte ha lagvalsregler som avviker från Rom II-förordningens. Regeln i 8 § trafikskadelagen är emellertid inte en lagvalsregel i strikt bemärkelse utan en s.k. avgränsningsregel⁵

⁴ Rådets direktiv 72/166/EEG av den 24 april 1972 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet, EGT L 103, 2.5.1972, s. 1. Se prop. 1993/94:71 s. 25.

⁵ Se M. Hellner, Internationell konkurrensrätt: om främmande konkurrensrätts tillämplighet i svensk domstol, Iustus förlag, Uppsala 2000, s. 270. I äldre doktrin användes

som anger när just trafikskadelagens regler om trafikskadeersättning är tillämpliga. Skillnaden mellan en avgränsningsregel och en s.k. ensidig lagvalsregel är att den förstnämnda endast anger när en viss regel eller lag är tillämplig medan en ensidig lagvalsregel anger under vilka förutsättningar hela (den svenska) lagen är tillämplig.⁶

En skadelidandes rätt till trafikskadeersättning kan i princip inte inskränkas genom avtal (17 §). Det torde inte heller vara möjligt för parterna att genom ett lagvalsavtal åstadkomma en inskränkning i rätten till trafikskadeersättning. Regeln är således en internationellt tvingande regel som ska tillämpas oavsett vilket lands lag som i övrigt är tillämplig på skadestandsfrågan.

I vissa situationer leder avgränsningsregeln i trafikskadelagen och Rom II-förordningens regler till att trafikskadeersättning ska utgå trots att utländsk rätt är tillämplig på frågan om skadestandsansvar för den aktuella händelsen, eftersom motorfordonets registreringsland och parternas medborgarskap saknar betydelse enligt Rom II-förordningen. Exempelvis för det fallet där en person med utländskt hemvist utomlands tillfogar en person med svenskt medborgarskap eller hemvist skada med ett svenskegistrerat motorfordon. Av 8 § trafikskadelagen följer då att den skadelidande har en rätt att kräva svensk trafikskadeersättning medan enligt Rom II-förordningen skadeortens lag blir tillämplig. Enligt Rom II-förordningen kan också parterna efter trafikolyckan, t.ex. vid skaderegleringen, avtala om tillämplig lag medan rätten till trafikskadeersättning enligt trafikskadelagen endast kan inskränkas på grund av *omständighet* som har inträffat efter skadehändelsen (17 §).

Det föreligger ingen konflikt mellan 8 § trafikskadelagen och Rom II-förordningen. Den senare tillåter medlemsstaterna att tillämpa sina egna internationellt tvingande regler oavsett vilket

uttrycket ”gränsnorm”, se A. Bagge, Den amerikanska guldklausullagstiftningens internationella verkningar i fråga om obligationslån utfärdade av icke-amerikansk gäldenär i dollarvaluta, TfR 1937 s. 158-210 passim.

⁶ För indelningen i ensidiga och tväsidiga lagvalsregler, se Bogdan, Svensk internationell privat- och processrätt, 7:e uppl., Norstedts Juridik 2008, s. 42 f.

lands lag som i övrigt enligt förordningen ska tillämpas på skadehändelsen (art. 16). Regeln i 8 § trafikskadelagen är internationellt tvingande och påverkar i sig inte lagvalet utan endast möjligheten att kräva svensk trafikskadeersättning.

Bestämmelsen i 14 § andra stycket baseras som sagts på artikel 2 i det tredje motorfordonsförsäkringsdirektivet. Enligt denna artikel ska den obligatoriska trafikförsäkringen ”tillförsäkra det skydd som krävs i varje medlemsstat enligt dess lagstiftning, eller det skydd som krävs enligt lagstiftningen i den medlemsstat där fordonet normalt är hemmahörande, om detta är högre”. Inledningsvis uppfattades detta stadgande av den svenska lagstiftaren som en regel som gav den skadelidande rätt att på skadeståndsfrågan välja lagen i fordonets hemvistland om denna var förmånligare än den annars tillämpliga lagen och en 8 a § med denna innebörd infördes i trafikskadelagen.⁷ Senare framkom emellertid att direktivet borde ges en snävare tolkning och att artikel 2 enbart omfattar nationella regler om vad den obligatoriska motorfordonsförsäkringen ska täcka och 8 a § upphävdes.⁸

Valrätten avser enbart reglerna om det obligatoriska försäkringsskyddet, dvs. sådana regler i nationell lag som anger i vilken omfattning en skada ska ersättas genom obligatorisk försäkring. I första hand gäller det bestämmelser om beloppsgränser av sådant slag som finns i 14 § första stycket. Den skadelidande har inte rätt att bestämma tillämplig lag vad gäller sådana frågor som förutsättningarna för ersättning, vilka slags skador som ska ersättas, ersättningens storlek och eventuell nedsättning. Vilket lands lag som ska tillämpas på sådana frågor avgörs genom den internationella privaträtten, dvs. nu Rom II-förordningen.⁹

Att direktivet i detta avseende ska ges en dylik snäv tolkning framgår tydligt i dess tyska lydelse där för ”skydd” uttrycket ”Versicherungsschutz” används. Vidare handlar direktivet ju

⁷ Lag (1992:1121) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410); prop. 1992/93:8.

⁸ Lag (1993:1381) om ändring i lagen (1992:1121) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410).

⁹ Se prop. 1993/94:71 s. 24.

också om den obligatoriska trafikförsäkringens omfattning och inte om skadestandsfrågor.¹⁰ En liknande tolkning har gjorts i bland annat finsk och dansk rätt.¹¹

Denna snävare tolkning medför att någon konflikt mellan direktivet och Rom II-förordningen aldrig aktualiseras eftersom direktivet enbart reglerar frågan om motorfordonsförsäkringens omfattning och inte frågan om tillämplig lag på skadestandsfrågan (jfr art. 15 Rom II-förordningen om den tillämpliga lagens räckvidd). Skulle det till äventyrs föreligga en konflikt mellan direktivets bestämmelser och Rom II-förordningen följer dock av artikel 27 i den senare att direktivet har företräde.

Regeln i 38 § grundar sig som sagts på artikel 2 i det tredje och artikel 3 i det första motorfordonsförsäkringsdirektivet. Även här gäller att direktiven endast stadgar att *trafikförsäkringen* ska täcka skador inom ett visst område och inte inför några lagvalsregler. De påverkar därmed inte Rom II-förordningen.

Diskriminering på grund av nationalitet

Det kan däremot ifrågasättas om 8 § är förenlig med förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet i artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). Regeln utsträcker en förmån, rätten till trafikskadeersättning, till svenska medborgare oavsett om de har bidragit till systemet med trafikskadeersättning genom att betala trafikförsäkring eller inte. Även skyddet av personer med hemvist i Sverige kan ses som en diskriminering såtillvida att utländska medborgare missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse som framstår som neutral. Eftersom sannolikheten för att en person med hemvist i Sverige också är svensk medborgare är betydligt högre än att denna

¹⁰ Se lagrådets yttrande i a. prop. s. 34.

¹¹ Se för finsk rätt 1 § fjärde stycket trafikförsäkringslagen (1959/279) och för dansk rätt 7 § stk. 1 i bekendtgørelse nr 1171 af 16/12/1992 om ansvarsforsikring for motordrevne køretøjer.

person är medborgare i ett annat EU-land är det fråga om indirekt diskriminering av utländska medborgare.

Förbudet inom EU-rätten mot indirekt diskriminering är dock inte absolut, utan diskriminering kan tillåtas om det finns saklig grund för denna. Det svenska socialförsäkringsskyddet är i hög grad bosättningsbaserat. Det följer av 3 kap. 1 § socialförsäkringslagen (1999:799) att den som är bosatt i Sverige omfattas av rätten till en lång rad bidrag, ersättningar, pensioner m.m. I EU-domstolens praxis har också ett krav på hemvist för att komma i åtnjutande av ett visst statligt bistånd godkänts.¹² Den omständigheten att trafikskadeersättning inte utgår från det allmänna utan från försäkringsbolag, enskilt eller solidariskt genom Trafikförsäkringsföreningen, ändrar inget. Det är inte avgörande om förmånen i fråga finansieras genom obligatoriska skatter och utbetalas genom myndighets försorg eller om den finansieras genom en obligatorisk försäkringsavgift som det åvilar samtliga ägare till motorfordon att betala.

Mot den bakgrunden bör 8 § ändras så att rätten till trafikskadeersättning vid skada till följd av trafik utomlands inskränks till personer med hemvist i Sverige. För tydlighets skull bör det avslutningsvis nämnas att det inom Regeringskansliet pågår ett parallellt lagstiftningsprojekt (M2010/1758/R) som berör 8 § och som avser ikraftträdandet av bestämmelsens nuvarande lydelse (SFS 2010:972). Eftersom datum för den senaste lydelsens ikraftträdande ännu är ovisst föreslås i denna promemoria följaktligen ändringar både av den gällande lydelsen och av den lydelse som ännu inte har trätt ikraft.

¹² Se målen C-209/03 Bidar, REG 2005, s. I-2119 och C-158/07, Jacqueline Förster, REG 2008, s. I-8507. Rättsfallen i fråga gällde studiemedel.

4.2 Upphävande av lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser

Förslag: Lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser upphävs.

Skälen för förslaget: När Sverige tillträdde Romkonventionen var det nödvändigt att införliva den för att den skulle bli gällande i Sverige. Detta skedde genom lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser och därigenom blev konventionstexten gällande svensk författningstext. Lagen trädde i kraft den 1 juli 1998 och Romkonventionen tillämpas på avtal som ingåtts från och med denna dag. De protokoll som gav EU-domstolen tolkningsbehörighet började tillämpas den 1 augusti 2004.

Det följer av artikel 24.1 i Rom I-förordningen att denna ersätter Romkonventionen utom för de territorier i medlemsstaterna som faller inom konventionens territoriella tillämpningsområde men där i enlighet med artikel 299 EG-fördraget (nu artiklarna 52 FEU och 355 FEUF) förordningen inte är tillämplig. Denna bestämmelse saknar emellertid betydelse för Sverige och det finns ingen del av det svenska statsterritoriet inom vilket konventionen blir fortsatt tillämplig.

Rom I-förordningen är tillämplig på avtal som ingåtts den 17 december 2009 eller senare (artikel 28). Romkonventionen kommer därför att förbli tillämplig på alla avtal som ingåtts mellan den 1 juli 1998 och den 16 december 2009. Således kommer under en överskådlig framtid Romkonventionens bestämmelser att vara fortsatt relevanta.

Rättsläget kommer bäst till uttryck genom att lag (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser upphävs men att det genom en övergångsbestämmelse görs klart att Romkonventionens och protokollens bestämmelser är tillämpliga för äldre avtal.

4.3 Uppsägning av 1955 års Haagkonvention

Förslag: Sverige säger upp 1955 års Haagkonvention om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker och lag (1964:528) om tillämplig lag beträffande lösa saker upphävs följaktligen.

Skälen för förslaget: Lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande lösa saker (IKL) bygger på 1955 års Haagkonvention i ämnet.¹³ IKL tillämpas på sådana köp av lösa saker som har internationell karaktär (1 §). Lagen tillämpas dock efter Sveriges tillträde till Romkonventionen inte på konsumentköp (1 § 2 st. 4 p.). IKL ska tillämpas även när det leder till tillämpningen av lagen i ett land som inte är anslutet till 1955 års Haagkonvention. Det följer av konventionens artikel 7, vilken ålägger konventionsstaterna att införliva konventionens lagvalsregler i sin nationella rätt. Rom I-förordningen är även den universellt tillämplig (artikel 2) men lämnar företräde till Haagkonventionen (artikel 25.1).

Lagvalsreglerna i IKL och Rom I-förordningen är lika men inte identiska. Exempelvis har en domstol vid tillämpning av Rom I-förordningen möjlighet att göra undantag från regeln om tillämpning av säljarens lag om det finns en uppenbart närmare anknytning till ett annat land. Någon sådan möjlighet finns inte i IKL. Enligt Rom I-förordningen (artikel 3.3) får, om alla omständigheter föreligger i ett annat land än det parterna valt, lagvalet inte hindra tillämpningen av tvingande regler i det landet. Vidare är det möjligt för parterna att avtala om tillämplig lag för en del av avtalet, s.k. *dépeçage* (artikel 3.1). IKL saknar motsvarande bestämmelser. Vidare är IKL (och 1955 års Haagkonvention) mycket mer kortfattad än Rom I-förordningen och frågor om parternas rättshandlingsförmåga och köpeavtalets formella giltighet är uttryckligen undantagna från tillämpningsområdet (2 §). Vidare saknas bestämmelser om internationellt

¹³ SÖ 1964:12.

tvingande regler, materiell giltighet, överlåtelse av fordran, subrogation, kvittning m.m. Det är oklart om för dessa fall som inte regleras i IKL istället Rom I-förordningens bestämmelser ska tillämpas eller om rättstillämpningen istället bör finna autonoma lösningar.

I samband med Sveriges tillträde till Romkonventionen övervägdes en uppsägning av Haagkonventionen (prop. 1997/98:14 s. 23 f.). Då flertalet konventionsstater också var medlemmar i EU – förutom Sverige var då Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Norge, Schweiz och Niger parter till konventionen – bedömdes det lämpligt att avvakta vidare diskussioner om en gemensam uppsägning av konventionen av samtliga anslutna EU-medlemsstater. Några sådana diskussioner har dock aldrig kommit till stånd och förväntas inte heller äga rum. Belgien sade 1999 ensidigt upp Haagkonventionen.

Mot bakgrund av det anförda är tiden nu mogen för Sverige att säga upp Haagkonventionen.

4.4 Ändringar i sjölagen

Förslag: De särskilda lagvals- och avgränsningsregler samt den internationellt tvingande regel som gäller inom Norden utmönstras ur 13–15 kap. sjölagen.

Bedömning: Sjölagen behöver i övrigt inte ändras med anledning av Rom I-förordningen.

Skälen för förslaget och bedömningen: I 13 kap. 2 § och 14 kap. 1 § sjölagen (1994:1009) finns bestämmelser om tillämplig lag vid sjöfart i Sverige och mellan de nordiska länderna. Bestämmelserna, som både innehåller lagvalsregler och s.k. avgränsningsregler¹⁴, är inte konventionsgrundade utan bygger på nordiska formlösa överenskommelser vilka således

¹⁴ Om begreppet avgränsningsregler, se vid not 5 ovan.

inte kan ges företräde framför Romkonventionen enligt dess artikel 21 eller Rom I-förordningen enligt dess artikel 25.1.

Danmark fick enligt ett särskilt protokoll till Romkonventionen tillstånd att behålla motsvarande bestämmelser i den tidigare danska sjölagen. Vid förhandlingarna om en tillträdeskonvention begärde Sverige och Finland att få behålla motsvarande bestämmelser i sina sjölagar och fick gehör för denna begäran. I tillträdeskonventionen föreskrivs sålunda i artikel 2 att det protokoll som utgör bilaga till 1980 års konvention ska ersättas med en text som innebär att inte bara Danmark utan även Sverige och Finland får behålla sina nationella bestämmelser om tillämplig lag när det gäller sjötransport av gods. Något motsvarande undantag finns inte till Rom I-förordningen. Denna innehåller dock, till skillnad från Romkonventionen, i artikel 5 detaljerade regler om tillämplig lag för transportavtal.

Även i 14 kap. 2 § sjölagen, som anger i vad mån befraktningsreglerna är dispositiva, finns en lagvalsregel. Den bestämmelsen, som finns i 2 § andra stycket sista meningen, ska emellertid enligt förarbetena till sjölagen ses som ett komplement till lagvalsregeln i 14 kap. 1 § tredje stycket (se prop. 1993/94:195 s. 267). Något särskilt undantag för den bestämmelsen behövdes därför inte.

Delar av den nordiska särregleringen i 13 kap. 2 § och 14 kap. 1–2 §§ sjölagen skiljer sig sakligt sett från motsvarande reglering i Rom I-förordningen, och då särskilt förordningens artikel 5.1. Av denna artikel följer att parterna, i enlighet med artikel 3, har frihet att avtala om tillämplig lag. För avtal om styckegods-transport (konossement) innebär artikel 3 i Rom I-förordningen en utsträckning av avtalsfriheten eftersom 13 kap. 2 § tredje stycket sjölagen endast ger parterna en möjlighet att välja tillämplig lag om varken den avtalade lastningshamnen eller den avtalade eller faktiska lossningshamnen ligger i Sverige, Danmark, Finland eller Norge. Vidare kan enligt denna

bestämmelse parterna endast välja lagen i en stat som är ansluten till de s.k. Haag-Visbyreglerna.¹⁵

Beträffande avtal om befraktning (certeparti) följer av 14 kap. 2 § andra stycket att reglerna i 14 kap. 27 § om ansvar vid lastskada och dröjsmål med utlämnande av godset inte får åsidosättas genom avtal vid inrikes fart och fart mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge. I sista meningen stadgas att vid inrikes fart i Danmark, Finland eller Norge regleras avtalsfriheten av lagen i det land där befordringen utförs. För det fall parterna inte har avtalat om tillämplig lag följer av artikel 5.1 Rom I-förordningen att denna fråga underkastas lagen i det land där transportören har sitt hemvist förutsatt att detta sammanfaller med platsen för godsets mottagande eller leverans eller att avsändaren har sitt hemvist i samma land. Om så inte är fallet, tillämpas den överenskomna leveransortens lag. För det fall såväl transportör som avsändare har samma hemvist och detta inte sammanfaller med det land där den inrikes transporten äger rum leder sjölagen och Rom I-förordningen således till olika resultat.

Eftersom det inte finns något särskilt undantag för de nordiska sjölagarna i Rom I-förordningen är det inte möjligt att tillämpa de efter nordiskt samarbete utarbetade, och från förordningen avvikande, bestämmelserna om tillämplig lag i sjölagen. De lagvalsregler som finns i Rom I-förordningen har ju företräde framför nationell rätt. EU-rätten kräver också att nationella bestämmelser som står i konflikt med EU:s sekundärrätt, eller som kan uppfattas som motstridiga med densamma, ändras eller upphävs.¹⁶ De nyss nämnda bestämmelserna i 13 respektive 14 kap. sjölagen bör därför upphävas.

Såvitt gäller 13 kap. sjölagen är emellertid att märka att vissa av kapitlets regler är konventionsgrundade. Den aktuella konventionen, de s.k. Haag-Visbyreglerna, innehåller en folkrättslig förpliktelse för Sverige att föreskriva att konventionens mate-

¹⁵ Dvs. 1924 års internationella konvention rörande konossement (SÖ 1938:21) i dess ändrade lydelse genom 1968 och 1979 års protokoll.

¹⁶ Se mål 167/73, Kommissionen mot Frankrike, Rec. 1974, s. 359 (svensk specialutgåva s. 257), punkt 41.

riella regler, vilka i sak införts i 13 kap., ska tillämpas i ett antal faktiska situationer¹⁷. Den svenska regleringen härav återfinns i 13 kap. 2 § punkterna 1, 4 och 5. Dessa avgränsningsregler, som alla gäller fart mellan två stater, måste således behållas. För att undvika missförstånd bör då även avgränsningsregeln som anger att 13 kap. ska tillämpas på avtal om sjötransport i inrikes fart i Sverige behållas (2 § första stycket första meningen första ledet).

Den föreslagna lösningen innebär, i korthet, att den nordiska särregleringen i 13 och 14 kap. sjölagen upphör. Den medför även att regeln om begränsningar av avtalsfriheten i 14 kap. 2 § andra stycket görs tillämplig närhelst svensk rätt är tillämplig.

Sjölagen innehåller ytterligare en internationellt privaträttslig regel som inte omfattas av undantaget i protokollet. Det gäller 15 kap. 29 § andra stycket 1. Enligt den bestämmelsen är avtalsvillkor som inskränker passagerarens rättigheter enligt vissa angivna lagrum ogiltiga vid befordran inom Sverige, Danmark, Finland eller Norge eller till eller från någon av dessa stater, ”oavsett vilken lag som i övrigt är tillämplig på befordringen”. Vid anslutningen till Romkonventionen gjordes den bedömningen att regeln var en internationellt tvingande regel som Sverige med stöd i konventionens artikel 7.2 kunde fortsätta att tillämpa även i avsaknad av uttryckligt undantag (se prop. 1997/98:14 s. 27 och 29). Inom de områden som täcks av Rom I-förordningen får tillåtligheten av internationellt tvingande regler av detta slag prövas mot förordningens artikel 9. Det framstår som tveksamt om den aktuella bestämmelsen till skydd mot villkor som inskränker passagerares rättigheter kan motiveras av sådana tvingande hänsyn som artikel 9 åsyftar. Även om bestämmelsen kan anses internationellt tvingande framstår det när särregleringen för inomnordisk sjöfart i 13 och 14 kap. tas bort som omotiverat att behålla den nordiska särregleringen i 15 kap. Andra stycket skrivs därför om så att de i paragrafen angivna bestämmelserna blir tvingande till passagerarens förmån närhelst svensk lag är tillämplig. Bestämmelsen går

¹⁷ Artikel X i Haag-Visbyreglerna.

därmed från att vara en internationellt tvingande regel till att bli en tvingande regel.

Det bör avslutningsvis också nämnas att det i 13 kap. sjölagen finns en nordisk särreglering beträffande vissa frågor om domsrätt m.m. (60 § fjärde stycket och 61 § tredje stycket). Eftersom denna reglering inte berörs av Rom I och II-förordningarna saknas det skäl att inom ramen för detta lagstiftningsärende överväga ändringar i den.

4.5 Lagen om tillämplig lag på försäkringsavtal

Förslag: Lag (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal behålls med en regel om tillämplig lag för obligatorisk skadeförsäkring.

Bedömning: Det införs inte någon regel om tillämplig lag på sådana kollektivavtalsreglerade försäkringsavtal som undantagits från Rom I-förordningens tillämpningsområde.

Skälen för förslaget och bedömningen:

Från försäkringsdirektiv till Rom I-förordningen

Romkonventionen var endast i begränsad utsträckning tillämplig på försäkringsavtal. För återförsäkringsavtal och övriga försäkringsavtal där risken var belägen utanför EU gällde konventionens regler men för sådana andra försäkringsavtal än återförsäkringsavtal där risken var belägen inom EU fanns särskilda lagvalsregler i vissa av EU:s försäkringsdirektiv, huvudsakligen i livförsäkringsdirektivet¹⁸ och i det andra skadeförsäkringsdirektivet¹⁹. I svensk rätt genomfördes försäkringsdirektivens lagvals-

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring, EGT L 345, 19.12.2002, s. 1.

¹⁹ Rådets andra direktiv 88/357/EEG av den 22 juni 1988 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring, och med bestäm-

regler genom lag (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal (se prop. 1992/93:222 s. 19 ff.). Försäkringsdirektiven upphävdes den 1 november 2012 genom det s.k. Solvens II-direktivet²⁰.

I kommissionens förslag till Rom I-förordning bibehölls status quo och inga särskilda regler för försäkringsavtal föreslogs. Parallellt med förhandlingarna om Rom I-förordningen pågick också förhandlingar om ett sammanslaget försäkringsdirektiv, det ovan nämnda Solvens II-direktivet, i förslaget till vilket alla lagvalsregler för försäkringsavtal samlats i elva artiklar, se KOM(2007) 361 slutlig. I förhandlingarna överenskoms emellertid att flytta över lagvalsreglerna från Solvens II till Rom I-förordningen i form av en ny artikel 7, men att i möjligaste mån bevara rättsläget oförändrat. Vid tidpunkten för förhandlingarna fanns inte tid till en mer omfattande översyn av frågorna om tillämplig lag för försäkringsavtal och därför infördes i artikel 27.1 i Rom I-förordningen en översynsklausul. Enligt denna ska kommissionen före den 17 juni 2013 presentera en studie över lagvalsreglerna för försäkringsavtal och eventuellt förslag till revision. Även om de gamla försäkringsdirektiven fortsatte att gälla fram till och med den 31 oktober 2012 följer det av artikel 23 i Rom I-förordningen att dess regler om tillämplig lag för försäkringsavtal har företräde framför dem i försäkringsdirektiven.

Försäkringsdirektiven och även Solvens II-direktivet är texter med EES-relevans och det följer av EES-avtalet att närhelst i direktiven uttrycket medlemsstat används, ska detta anses omfatta även Island, Liechtenstein och Norge. Rom I-förordningen omfattas emellertid inte av EES-avtalet; vidare omfattas Danmark heller inte av EU:s så kallade civilrättsliga samarbete, varför förordningen inte gäller i Danmark. I Rom I-förord-

melser avsedda att göra det lättare att effektivt utöva friheten att tillhandahålla tjänster samt om ändring av direktiv 73/239/EEG, EGT L 172, 4.7.1988, s. 1.

²⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet, EUT L 335, 17.12.2009, s. 1.

ningens artikel 1.4 stadgas dock att när uttrycket medlemsstat används i artikel 7, ska det innefatta samtliga medlemsstater. Av artikel 178 i Solvens II-direktivet följer att de medlemsstater som inte omfattas av tillämpningen av Rom I-förordningen ska tillämpa bestämmelserna i denna för att fastställa tillämplig lag på sådana försäkringsavtal som omfattas av artikel 7. Denna bestämmelse är således relevant för Danmark, Island, Liechtenstein och Norge. Uttrycket medlemsstat är dock även relevant vid tillämpning av artikel 7 eftersom denna endast är tillämplig på skadeförsäkring avseende s.k. massriskor om risken är belägen i en medlemsstat och för skadeförsäkringar som är obligatoriska enligt lagen i en medlemsstat. Vid Rom I-förordningens antagande gjordes ett gemensamt uttalande av rådet och kommissionen där de två institutionerna gemensamt ”noterar att bestämmelserna i artikel 7 i huvudsak avspeglar den rättsliga situationen när det gäller tillämplig lag så som den för närvarande föreligger enligt försäkringsdirektiven”.²¹ Den gemensamma bedömning som gjorts av rådets respektive kommissionens rättstjänst är att detta uttalande tillsammans med artikel 178 i Solvens II-direktivet leder till att uttrycket ”medlemsstat” i artikel 7 omfattar även Island, Liechtenstein och Norge.

En översikt över rättsläget

Det rättsläge som Rom I-förordningen skapar för försäkringsavtal kan sammanfattas i följande fem punkter.

(1) För återförsäkringsavtal gäller de allmänna reglerna i Rom I-förordningen; artikel 7.1 undantar uttryckligen återförsäkringsavtal. Parterna har således frihet att välja lag i enlighet med artikel 3 och om så inte har skett följer det objektiva lagvalet av artikel 4, vilket som regel torde leda till tillämpning av lagen i det land där försäkringsgivaren har sin vanliga vistelseort.

²¹ Se rådsdokument 12750/08, tillgängligt på <<http://register.consilium.europa.eu/pdf/sv/08/st12/st12750.sv08.pdf>>.

(2) För försäkringsavtal som avser s.k. stora risker gäller artikel 7.2, som dock ger samma resultat som för återförsäkringsavtal. Genom en hänvisning till artikel 3 följer att parterna har samma frihet att välja lag som i fall av återförsäkringsavtal. Om den tillämpliga lagen inte har valts av parterna ska försäkringsavtalet som regel vara underkastat lagen i det land där försäkringsgivaren har sin vanliga vistelseort.

(3) För övriga försäkringsavtal, avtal om s.k. massriskor, exempelvis olycksfalls- och sjukförsäkring och skadeförsäkring avseende små risker, gäller (a) om risken är belägen inom EU, artikel 7.3, (b) om risken är belägen utanför EU, de allmänna reglerna i Rom I-förordningen, särskilt artiklarna 3 och 4. För den förstnämnda kategorin, där risken är belägen inom EU och artikel 7.3 således är tillämplig, finns en skillnad jämfört med återförsäkringsavtal och avtal om stora risker i det att avtalsfriheten är mer begränsad. Det följer av första stycket a-e att lagvalet är begränsat till vissa lagar, vilka beror av vilket slags försäkring det är fråga om.

I artikel 7.3 andra stycket finns en bestämmelse som förråder att reglerna har sitt ursprung i direktiv. Om medlemsstaterna i de fall som fastställs i leden a, b eller e beviljar större valfrihet när det gäller val av tillämplig lag för försäkringsavtalet, får parterna utnyttja denna frihet. Lagvalsregeln är här utformad som en minimiregel för avtalsfriheten på så sätt att den nationella lag som utpekats enligt de grundläggande reglerna om objektiva lagval, dvs. lagen i det land där risken var belägen när försäkringsavtalet ingicks, kan tillåta parterna större frihet när det gäller lagvalet. Parterna har i så fall en möjlighet att avtala även om att ett annat lands lag än vad som är möjligt enligt artikel 7.3 första stycket. En sådan möjlighet har hittills inte givits i svensk rätt (se prop. 1992/93:222 s. 21) och bland annat med anledning av den nära förestående översynen av förordningens regler om försäkringsavtal saknas det anledning att nu närmare överväga ändringar. Eftersom Sverige i nuläget alltså inte bör utnyttja möjligheten till större lagvalsfrihet föranleder bestämmelsen inget behov av reglering i lag.

(4) För skadeförsäkringar som görs obligatoriska enligt lagen i en medlemsstat finns en särskild regel i artikel 7.4. Enligt denna får en medlemsstat avvika från reglerna i artikel 7.2 och 3 och föreskriva att för avtal om obligatorisk försäkring den lag ska tillämpas som gäller i den stat som påbjudit försäkringsplikten. Denna möjlighet fanns redan i artikel 8.4 c i det andra skadeförsäkringsdirektivet och utnyttjades av Sverige, se 12 § lag (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal. I förarbetena påpekades att föreskrifter om att en viss skadeförsäkring ska vara obligatorisk i regel syftar till att skydda en skadelidande tredje man och är betingade av nationella bedömningar av vilket skydd som behövs och hur det bör utformas. Reglerna om vem som ska vara skyldig att teckna sådan försäkring, vem försäkringsskyddet ska gälla, hur ansvaret ska begränsas, och liknande frågor, kan skilja sig åt mellan olika länder. Vidare kan vissa typer av försäkringar vara obligatoriska endast i vissa länder. Det ansågs därför lämpligast att ett avtal om obligatorisk skadeförsäkring underkastas lagen i den medlemsstat som har påbjudit försäkringsplikten (se prop. 1992/93:222 s. 24 f.). Det saknas anledning att idag göra en annan bedömning, särskilt med hänsyn till den nära förestående översynen av förordningens regler om försäkringsavtal.

(5) I artikel 1.2 j i Rom I-förordningen undantas från tillämpningsområdet ”försäkringsavtal som uppstår genom verksamhet som bedrivs av andra organisationer än företag som avses i artikel 2 i livförsäkringsdirektivet som har till ändamål att tillhandahålla förmåner för anställda eller självständiga näringsidkare, som är knutna till ett företag eller grupp av företag eller till en viss bransch eller grupp av branscher, i händelse av dödsfall eller överlevnad eller vid nedläggning eller inskränkning av verksamhetskällan, eller vid arbetsrelaterad sjukdom eller arbetsolyckor”. Undantaget tar huvudsakligen sikte på grupp-livförsäkring och omställningsförsäkring tecknad genom kollektivavtal.

De livförsäkringar som nu undantagits omfattades tidigare inte av livförsäkringsdirektivet men skulle utan undantaget ha

omfattats av artikel 7. Undantaget har tillkommit bland annat mot bakgrunden av att Sverige i förhandlingarna önskade undvika att sådana avtal underkastas lagen i det land där arbetsgivaren har sin vanliga vistelseort (se artiklarna 7.6 Rom I-förordningen och 1.1 g livförsäkringsdirektivet) och inte den lag som är tillämplig på kollektivavtalet. Denna lag är den som normalt får anses ha närmast anknytning till försäkringsavtalet och det är också brukligt att parterna avtalar om att denna ska tillämpas. Det är dock inte självklart att den lag som är tillämplig på kollektivavtalet är en av de lagar som är möjliga att välja enligt artikel 7.3. Tillämplig lag på kollektivavtal fastställs enligt förordningens allmänna regler i artiklarna 3 och 4.

Behovet av reglering i svensk lag

När lagvalsreglerna överförts från direktiv till den direkt tillämpliga Rom I-förordningen, har lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal nästan helt förlorat sin betydelse. Den numera obsoleta regleringen bör av tydlighetsskäl upphävas. Förordningen lämnar som ovan sagts dock en möjlighet till medlemsstaterna att föreskriva att ett avtal om obligatorisk skadeförsäkring ska regleras av lagen i den medlemsstat som föreskriver en skyldighet att teckna en försäkring. I promemorian görs bedömningen att Sverige bör utnyttja denna möjlighet, vilket följaktligen kräver en uttrycklig reglering i svensk lag. Lämpligen görs denna reglering i 12 § lag (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal, där frågan hitintills reglerats. Eftersom övriga bestämmelser i lagen upphävs bör av framställningstekniska skäl bestämmelsen betecknas som 1 §.

För sådana kollektivavtalsreglerade livförsäkringsavtal som undantagits från Rom I-förordningens tillämpningsområde gäller att de sedan tidigare inte omfattats av tillämpningsområdet för lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal (1 §). Undantaget syftar till att bevara rättsläget oförändrat och det krävs således ingen lagändring för att åstadkomma detta. I

promemorian görs bedömningen att det inte krävs uttrycklig reglering i lag.

5 Ikraftträdande m.m.

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2014, utom lagen om upphävande av lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker och lagen om ändring i lagen (2010:972) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410), vilka ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer. I fråga om avtal för vilket lagvalet numera avgörs av Rom I-förordningen ska äldre bestämmelser gälla, om avtalet ingåtts före den 17 december 2009. I fråga om köpeavtal för vilket lagvalet styrs av lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker och vilka har ingåtts före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. Den nya lydelsen av 8 § trafikskadelagen (1975:1410) ska bara tillämpas på skadehändelser som har inträffat efter ikraftträdandet.

Skälen för förslaget: Rom II-förordningen ska enligt artikel 32 tillämpas från och med den 11 januari 2009 och enligt artikel 31 ska den tillämpas på skadevållande händelser som har inträffat efter det att den trätt i kraft. Den ändring i trafikskadelagen (1975:1410) som föreslås är dock inte en direkt följd av Rom II-förordningen utan av att regeringen gör den bedömningen att nuvarande ordning inte är förenlig med EU-rättens förbud mot diskriminering på grund av nationalitet. Lagändringen bör kunna träda i kraft den 1 januari 2014. En övergångsbestämmelse bör tas in som anger att den nya lydelsen av 8 § trafikskadelagen ska tillämpas enbart på skadehändelser som har inträffat efter ikraftträdandet.

Rom I-förordningen trädde i kraft den 24 juli 2008 och ska enligt artikel 28 tillämpas på avtal som ingås den 17 december 2009 eller senare. Enligt artikel 24 ersätter Rom I-förordningen Romkonventionen. För avtal som ingåtts före den 17 december 2009 fortsätter dock Romkonventionen att gälla. Lagen om upphävande av lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, genom vilken Romkonventionen gäller i Sverige, bör kunna träda i kraft den 1 januari 2014 men för avtal som ingåtts före den 17 december 2009 bör lagen fortsätta att gälla.

Förslagen till lag om ändring i sjölagen (1994:1009) och till lag om ändring i lagen (1993:645) om tillämplig lag på vissa försäkringsavtal följer av att Rom I-förordningen ändrar rättsläget. Eftersom Rom I-förordningen är direkt tillämplig och har företräde framför svensk lag gäller denna idag i tillämpliga delar framför dessa två lagar som dock bör ändras så att de står i överensstämmelse med EU-rätten. Lagändringarna bör kunna träda i kraft den 1 januari 2014. För avtal som ingåtts före den 17 december 2009 bör äldre bestämmelser dock fortsätta att gälla.

Ikraftträdande av förslaget till lag om upphävande av lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker (IKL) är avhängigt av att uppsägningen av 1955 års Haagkonvention om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker träder i kraft. Enligt artikel 12 i Haagkonventionen har den en giltighet av fem år efter ikraftträdandet, vilket automatiskt förnyas med ytterligare fem år om inte konventionen sägs upp. En uppsägning kan enbart ske i samband med utgången av en femårsperiod och måste inkomma till Nederländernas utrikesdepartement senast sex månader dessförinnan. Konventionen trädde i kraft den 1 september 1964 och en uppsägning kan träda i kraft tidigast efter utgången av den nuvarande femårsperioden, dvs. den 1 september 2014. Eftersom det är regeringen som ansvarar för uppsägning av internationella konventioner bör det också överlåtas till regeringen att bestämma tid för ikraftträdandet.

IKL trädde i kraft samtidigt som konventionen, dvs. den 1 september 1964. Det framgår varken av lagtexten eller av 1955

års Haagkonvention om den är tillämplig på avtal som ingåtts även före detta datum. Frågan torde dock idag ha begränsad praktisk betydelse. Av större betydelse i det praktiska rättslivet är dock om en uppsägning ska ges verkan även på avtal som ingåtts före denna eller om den endast ska avse avtal som ingåtts efter denna tidpunkt. En lösning som innebär att IKL fortsätter att tillämpas på äldre avtal torde bäst överensstämma med avtalsparternas förväntningar när avtalet ingicks. Vidare undviks därigenom nödvändigheten att ta ställning till vilka regler som annars skulle vara tillämpliga på äldre avtal om internationella köp om lösa saker.

6 Konsekvenser

De föreslagna lagändringarna innebär emellertid en anpassning av svenska regler till Rom I- och Rom II-förordningarna, vilka redan gäller i Sverige. Det saknas därför skäl att göra en konsekvensutredning annat än för de fall där det funnits flera olika handlingsalternativ att välja mellan.

I promemorian presenteras tre förslag där det kan sägas finnas ett visst handlingsutrymme att välja olika lösningar: (1) frågan om vilka som ska ha rätt till svensk trafikskadeersättning vid skada till följd av trafik utomlands med svenskregistrerat eller svenska staten tillhörigt motorfordon, (2) frågan om tillämplig lag på obligatoriska försäkringar och (3) uppsägningen av 1955 års Haagkonvention om internationella köp av lösa saker.

Vad först gäller frågan om trafikskadeersättning vid trafikolyckor utomlands har jag valt en lösning där sådan kan utbetalas endast till den som har hemvist i Sverige men inte till den som endast är svensk medborgare. En annan lösning som inte hade stridit mot EU-rättens förbud mot diskriminering på grund av nationalitet hade varit att låta trafikskadeersättning utgå även till medborgare i andra EES-länder oavsett hemvist. En sådan lösning skulle leda till ökade kostnader för trafikförsäkringen, låt vara i mycket begränsad omfattning. Denna kategori personer har dock redan enligt artikel 2 i det tredje motorfordonsförsäkringsdirektivet en möjlighet att, när skadan regleras i ett annat EES-land, kräva att få samma försäkringsskydd som föreskrivs enligt reglerna i det land där det skadeorsakande fordonet hör hemma, om det skyddet är mer förmånligt än det försäkringsskydd som föreskrivs i det land där skadan regleras.

Eftersom trafikskadeersättningen inte belastar det allmänna har förslaget inga konsekvenser för statsbudgeten.

I lag (1993:645) om tillämplig lag på vissa försäkringsavtal har jag föreslagit att nu gällande rättsläge bibehålls. Även fortsättningsvis ska lagen i den EES-stat som föreskrivit skyldigheten att teckna obligatorisk skadeförsäkring tillämpas på försäkringsavtalet. I tillägg till de skäl som anförts i övervägandena avsnitt 4.5 kan här särskilt påpekas att den valda lösningen innebär en förenkling i förhållande till vad som i annat fall hade gällt. I de stater som inte utnyttjat möjligheten att göra undantag följer av Rom I-förordningens artikel 7.4 a att den lag som är tillämplig på försäkringsavtalet enligt artikel 7.2 eller 7.3 och den lag som föreskriver en skyldighet att teckna försäkring ska tillämpas parallellt på ett och samma försäkringsavtal. Förslaget undviker denna situation och gör det enklare för enskilda och näringsidkare att förstå vilket lands lag som är tillämplig på avtal om obligatorisk försäkring. Förslaget har ingen påverkan på statsbudgeten.

Uppsägningen av 1955 års Haagkonvention syftar till att åstadkomma ett enklare och mer enhetligt regelverk på den internationella avtalsrättens område, se övervägandena avsnitt 4.3. Även här blir det enklare för enskilda och näringsidkare att kunna förutse vilket lands lag som reglerar internationella avtal. Förslaget har ingen påverkan på statsbudgeten.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om upphävande av lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker

Härigenom föreskrivs att lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker ska upphöra att gälla.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. I fråga om avtal som ingåtts före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Sverige säger upp 1955 års Haagkonvention om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker. Därav följer att lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker ska upphöra att gälla. Lagen kommer att fortsätta tillämpas på avtal som ingåtts innan denna lag träder i kraft.

Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

7.2 Förslaget till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)

8 § För person- eller sakskada som uppkommer i följd av trafik här i landet med motordrivet fordon utgår trafikskadeersättning i fall som anges i denna lag. Trafikskadeersättning utgår i motsvarande fall också för skada som i följd av trafik utomlands med här i landet registrerat

eller svenska staten tillhörigt motordrivet fordon tillfogas den som har hemvist i Sverige.

Trafikskadeersättning utgår ej för atomskada i fall då rätten att göra ersättningsanspråk gällande mot annan än innehavare av atomanläggning är inskränkt enligt 14 § atomansvarighetslagen (1968:45).

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. I fråga om skadehändelser som har inträffat före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Paragrafen har ändrats såtillvida att trafikskadeersättning inte längre ska utgå för person- eller sakskada som i följd av trafik utomlands med svenskregistrerat eller svenska staten tillhörigt motorfordon tillfogats svensk medborgare utan hemvist i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Frågan om skadestånd kan, till skillnad från frågan om trafikskadeersättning, dock även för fall som ovan komma att bedömas enligt svensk rätt om denna enligt Rom II-förordningens lagvalsregler är tillämplig. Så kan exempelvis vara fallet om parterna i enlighet med artikel 14 enas om att svensk rätt ska tillämpas eller om förutsättningarna i undantagsregeln i artikel 4.3 är uppfyllda.

Den nya lydelsen av 8 § ska bara tillämpas på skadehändelser som har inträffat efter ikraftträdandet.

7.3 Förslaget till ändring i lagen (1993:645) om tillämplig lag på vissa försäkringsavtal

1 § På ett sådant avtal om obligatorisk skadeförsäkring som avses i artikel 7.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) tillämpas lagen i den EES-stat som har föreskrivit skyldigheten att teckna försäkring.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.
 2. I fråga om avtal som har ingåtts före den 17 december 2009 gäller äldre bestämmelser.

Ändringarna i paragrafen innebär ingen förändring i förhållande till gällande rätt.

Övriga bestämmelser i lagen upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

7.4 Förslaget till lag om ändringar i sjölagen

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

13 kap. Om styckegodstransport

Tillämpningsområde

2 § Bestämmelserna i detta kapitel är tillämpliga på avtal om sjötransport i inrikes fart i Sverige.

I annan fart gäller bestämmelserna på avtal om sjötransport mellan två stater när

1. den avtalade lastningshamnen ligger i en konventionsstat,
2. *transportdokumentet har utfärdats i en konventionsstat, eller*
3. *i transportdokumentet bestäms att konventionen eller lag som grundas på konventionen ska gälla.*

Genom förändringen blir kapitlets bestämmelser tillämpliga på avtal om sjötransport i inrikes fart i Sverige och i annan fart när avtalet omfattas av de s.k. Haag-Visbyreglerna, allt under förutsättning att svensk rätt ska tillämpas på avtalet enligt Rom I-förordningen. Den nordiska särregleringen upphör därmed att gälla.

14 kap. Om befraktning av fartyg

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Bestämmelserna om befraktning gäller hel- och delbefraktning av fartyg. Bestämmelserna om resebefraktning gäller också konsekutiva resor när annat inte har angetts.

I detta kapitel avses med

bortfraktare: den som genom avtal för befordran av gods bortfraktar ett fartyg till annan, *befraktaren*,

avlastare: den som avlämnar godset för lastning,

resebefraktning: befraktning där frakten skall beräknas för resa,

konsekutiva resor: ett visst antal resor som utförs efter varandra enligt ett befraktningsavtal som avser ett bestämt fartyg,

tidsbefraktning: befraktning där frakten skall beräknas för tid,

delbefraktning: befraktning som gäller mindre än ett helt fartyg eller än en full last när certeparti används.

Efter strykningen av paragrafens tredje och fjärde stycken blir det tydligt att kapitlets bestämmelser är tillämpliga endast när enligt Rom I-förordningen svensk rätt är tillämplig på ett avtal om befraktning. Rom I-förordningen tillåter parterna att välja svensk rätt även när det saknas varje form av koppling mellan transporten och Sverige.

Avtalsfrihet

2 § Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas inte i den mån annat följer av avtalet, av praxis som har utbildats mellan parterna eller av handelsbruk eller annan sedvänja som måste anses bindande för parterna.

Vid resebefraktning får bestämmelserna i 27 § inte åsidosättas genom avtal till nackdel för avlastare, rese-befraktare eller mottagare. Detsamma gäller bestämmelserna i 19 kap. 1 § första stycket 5 och fjärde stycket. I befraktningsavtalet får dock tas in bestämmelser om gemensamt haveri.

Vid befraktning i fart som avses i 13 kap. 2 § får bestämmelserna i 18 § om utfärdande av konossement inte åsidosättas genom avtal till nackdel för avlastaren.

Att bestämmelserna i detta kapitel inte heller får åsidosättas genom avtal i vissa andra fall följer av 5 §.

Den begränsning av tillämpningsområdet för andra stycket till resebefraktning i inrikes fart i Sverige och i fart mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge som tidigare fanns i paragrafen har strukits. Paragrafens reglering av avtalsfriheten gäller därför när enligt Rom I-förordningen svensk rätt är tillämplig på avtalet i fråga, även om det krav på anknytning till Norden som tidigare uppställdes inte föreligger. Ändringen i tredje stycket följer av att 13 kap. 2 § får en ny utformning.

15 kap. Om befordran av passagerare och resgods

Om avtalsvilkors giltighet

29 § Bestämmelserna i 7 § får inte åsidosättas genom avtal.

Avtalsvillkor som inskränker passagerarens rättigheter enligt 10–27 §§, 19 kap. 1 § första stycket 6 och 7 och 21 kap. 4 § första och andra styckena är ogiltiga.

Övriga bestämmelser i detta kapitel gäller endast om inte något annat är avtalat eller följer av sedvänja.

Som har redogjorts för under avsnitt 4.4 innebär ändringen i *andra stycket* att de angivna bestämmelserna blir tvingande till passagerarens förmån när svensk lag är tillämplig. Genom ändringen har bestämmelsen således förlorat sin tidigare internationellt tvingande karaktär vid befordran i Norden.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. I fråga om avtal som har ingåtts före den 17 december 2009 gäller äldre bestämmelser.

Av *punkten 1* framgår att de nya bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2014. Av *punkten 2* följer att de äldre lydelseerna av 13 kap. 2 §, 14 kap. 1 och 2 §§ samt 15 kap. 29 § kommer att vara tillämpliga på avtal som har ingåtts före den 17 december 2009.

7.5 Förslaget till lag om upphävande av lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser

Härigenom föreskrivs att lag (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser ska upphöra att gälla.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. I fråga om avtal som ingåtts före den 17 december 2009 gäller äldre bestämmelser.

Romkonventionens bestämmelser kommer att förbli tillämpliga på alla avtal som ingåtts mellan den 1 juli 1998 och den 16 december 2009. Vad beträffar protokollet om EU-domstolens tolkningsbehörighet trädde detta i kraft den 1 augusti 2004, varefter svenska domstolar fick möjlighet att begära förhandsavgöranden. Behörigheten omfattar avtal som ingåtts mellan den 1 oktober 1998, som är den dag Romkonventionen trädde i kraft i förhållande till Sverige, och den 16 december 2009.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

7.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:972) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)

8 § För person- eller sakskada som uppkommer i följd av trafik här i landet med motordrivet fordon utgår trafikskadeersättning i fall som anges i denna lag. Trafikskadeersättning utgår i motsvarande fall också för skada som i följd av trafik utomlands med här i landet registrerat eller svenska staten tillhörigt motordrivet fordon tillfogas den som har hemvist i Sverige.

Trafikskadeersättning utgår *inte* för radiologisk skada i fall då rätten att göra ersättningsanspråk gällande mot annan än innehavare av kärnteknisk anläggning är inskränkt enligt 26 § lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. I fråga om skadehändelser som har inträffat före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Ändringen är en följd av att det ännu är ovisst när lagen (2010:972) om ändring i trafikskadelagen (1975:1410) kommer att träda i kraft. Det blir därför nödvändigt med såväl en ändring av trafikskadelagen i nu gällande lydelse som av ändringslagen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 593/2008

av den 17 juni 2008

om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c och artikel 67.5 andra strecksatsen,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Gemenskapen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. I syfte att gradvis upprätta ett sådant område bör gemenskapen besluta om åtgärder rörande civilrättsligt samarbete med gränsöverskridande följd i den mån de behövs för att den inre marknaden ska fungera väl.
- (2) Enligt artikel 65 b i fördraget ska dessa åtgärder omfatta främjande av förenligheten mellan tillämpliga bestämmelser i medlemsstaterna om lagkonflikter och om domstolars behörighet.
- (3) Europeiska rådet uttryckte vid sitt möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 sitt stöd för principen om ömsesidigt erkännande av domar och andra avgöranden av rättsliga myndigheter och såg detta som en hörnsten i det rättsliga samarbetet på det civilrättsliga området samt uppmanade rådet och kommissionen att anta ett åtgärdsprogram för att genomföra den principen.
- (4) Den 30 november 2000 antog rådet ett gemensamt åtgärdsprogram för kommissionen och rådet **för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område** ⁽³⁾. I programmet identifieras åtgärder som rör harmonisering av lagvalsregler som åtgärder som underlättar ömsesidigt erkännande av domar.
- (5) I Haagprogrammet ⁽⁴⁾, som Europeiska rådet antog den 5 november 2004, uppmanades till fortsatt aktivt arbete med lagvalsreglerna för avtalsförpliktelser ("Rom I").

- (6) Om den inre marknaden ska fungera väl, måste medlemsstaternas lagvalsregler leda till att domstolarna i varje medlemsstat tillämpar samma lands lag, oavsett var talan har väckts, i syfte att göra det lättare att förutse hur en tvist kommer att lösas, öka rättssäkerheten och främja fri rörlighet för domar.
- (7) Denna förordnings materiella tillämpningsområde och bestämmelser bör överensstämma med rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ⁽⁵⁾ ("Bryssel I") och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser ⁽⁶⁾ ("Rom II").
- (8) Familjeförhållanden bör omfatta förhållanden mellan föräldrar och barn, mellan makar, mellan besvägrade samt mellan släktingar på sidolinjen. Hänvisningen i artikel 1.2 till förhållanden som har samma verkan som äktenskap och andra familjeförhållanden bör tolkas i enlighet med lagen i den medlemsstat där talan väcks.
- (9) Förpliktelser som följer av växlar, checkar, löpande skuldebrev och andra negotiabla värdepapper bör också omfatta fraktsedlar i den utsträckning som förpliktelserna enligt fraktsedeln följer av dess negotiabla karaktär.
- (10) Förpliktelser som har sin grund i diskussioner som föregår ingåendet av ett avtal omfattas av artikel 12 i förordning (EG) nr 864/2007. Sådana förpliktelser bör således inte omfattas av den här förordningens tillämpningsområde.
- (11) Parternas frihet att välja tillämplig lag bör utgöra en av hörnstenarna för systemet av lagvalsregler för avtalsförpliktelser.
- (12) En överenskommelse mellan parterna om att överföra exklusiv behörighet till en eller flera domstolar i en medlemsstat för att lösa avtalstvister bör utgöra en av de faktorer som bör tas i beaktande vid avgörandet av huruvida ett lagval klart framgår.
- (13) Denna förordning hindrar inte parterna från att i sitt avtal hänvisa till en annan lag än en stats lag eller till en internationell konvention.

⁽¹⁾ EUT C 318, 23.12.2006, s. 56.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 29 november 2007 (ännu ej offentliggjort i EUT) och rådets beslut av den 5 juni 2008.

⁽³⁾ EGT C 12, 15.1.2001, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽⁵⁾ EGT L 12, 16.1.2001, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1791/2006 (EUT L 363, 20.12.2006, s. 1).

⁽⁶⁾ EUT L 199, 31.7.2007, s. 40.

- (14) Om gemenskapen i en lämplig rättsakt skulle anta regler inom den materiella avtalsrätten, inklusive standardformuleringar och standardvillkor, kan det där fastställas att parterna får välja dessa regler som tillämplig lag.
- (15) När ett lagval har gjorts och alla andra omständigheter av betydelse i det aktuella fallet föreligger i ett annat land än i det land vars lag har valts, bör lagvalet inte hindra tillämpningen av sådana lagregler i det landet som inte kan avtalas bort. Denna bestämmelse bör tillämpas oavsett om det vid valet av lag också har avtalats om behörighet för en domstol eller inte. Eftersom avsikten inte är att göra någon ändring i sak i förhållande till artikel 3.3 i 1980 års konvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser⁽¹⁾ ("Romkonventionen") bör ordalydelsen i den här förordningen i möjligaste mån anpassas till artikel 14 i förordning (EG) nr 864/2007.
- (16) För att bidra till denna förordnings övergripande mål, dvs. rättssäkerhet i det europeiska rättsområdet, bör lagvalsreglerna vara mycket förutsebara. En domstol bör dock ha en viss frihet att avgöra vilken lag som har starkast anknytning till den aktuella situationen.
- (17) När det gäller frågan om tillämplig lag när inget lagval har gjorts, bör begreppen "utförande av tjänster" och "försäljning av varor" tolkas på samma sätt som vid tillämpning av artikel 5 i förordning (EG) nr 44/2001 i den mån försäljning av varor och utförande av tjänster omfattas av den förordningen. Franchise- och distributionsavtal omfattas av särskilda regler trots att de är tjänsteavtal.
- (18) När det gäller frågan om tillämplig lag när inget lagval har gjorts, bör multilaterala system vara system inom vilka handel bedrivs, t.ex. reglerade marknader och multilaterala handelsplattformar enligt artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument⁽²⁾, oavsett om dessa är beroende av en central motpart eller ej.
- (19) När något faktiskt lagval inte har gjorts, bör tillämplig lag fastställas i enlighet med den regel som har fastställts för avtalstypen i fråga. Om avtalet inte kan hänföras till någon av de fastställda avtalstyperna, eller om dess enskilda delar omfattas av fler än en av de fastställda typerna, bör tillämplig lag vara lagen i det land där den part som ska utföra avtalets karakteristiska prestation har sin vanliga vistelseort. Om avtalet består av en samling rättigheter och skyldigheter som kan omfattas av fler än en av de fastställda avtalstyperna, bör avtalets karakteristiska prestation fastställas med hänsyn till dess tyngdpunkt.
- (20) Om det klart framgår att avtalet uppenbart har en närmare anknytning till ett annat land än det som anges i artikel 4.1 och 4.2 bör en skyddsklausul ange att lagen i det andra landet ska tillämpas. För att kunna fastställa det landet bör hänsyn bland annat tas till om det aktuella avtalet har en mycket nära koppling till ett eller flera andra avtal.
- (21) Om inget lagval har gjorts och tillämplig lag inte kan fastställas vare sig på grundval av det faktum att avtalet kan hänföras till någon av de fastställda typerna eller som lagen i det land där den part som ska utföra avtalets karakteristiska prestation har sin vanliga vistelseort, bör avtalet omfattas av lagen i det land med vilket det har starkast anknytning. För att kunna fastställa det landet bör hänsyn tas bland annat till om det aktuella avtalet har en mycket nära koppling till ett eller flera andra avtal.
- (22) När det gäller tolkningen av godstransportavtal avses ingen materiell ändring i förhållande till artikel 4.4 tredje meningen i Romkonventionen. Av detta följer att certepartier för en enstaka resa och andra avtal vilkas huvudsyfte är transport av gods bör anses utgöra avtal om godstransport. I denna förordning bör med "avsändare" avses varje person som ingår ett transportavtal med transportören, och med "transportör" den avtalspart som åtar sig att transportera varorna, vare sig han eller hon själv utför transporten eller ej.
- (23) När det gäller avtal som har ingåtts med parter som anses vara svagare, bör dessa parter skyddas med hjälp av lagvalsregler som är mer gynnsamma för dessa parter intressen än de allmänna reglerna.
- (24) I fråga om konsumentavtal bör lagvalsregeln göra det möjligt att minska utgifterna för att lösa tvister i dessa ärenden, som ofta rör små belopp, och ta hänsyn till utvecklingen av ny teknik för distansförsäljning. För att uppnå överensstämmelse med förordning (EG) nr 44/2001 bör man dels låta begreppet "riktad verksamhet" vara ett villkor för tillämpningen av konsumentskyddsregeln, dels se till att begreppet tolkas på samma sätt i förordning (EG) nr 44/2001 och den här förordningen genom att hänvisa till ett gemensamt uttalande från rådet och kommissionen om artikel 15 i förordning (EG) nr 44/2001 där det anges att det för att artikel 15.1 c ska kunna tillämpas "inte räcker med att ett företag riktar sin verksamhet till den medlemsstat där konsumenten har hemvist, eller till flera medlemsstater bland vilka den staten ingår, utan dessutom måste ett avtal ha ingåtts inom ramen för denna verksamhet." I uttalandet anges även att "det inte räcker med att en webbplats är tillgänglig för att artikel 15 ska kunna tillämpas, men en omständighet att beakta är om denna webbplats ger möjlighet att ingå distansavtal och om ett sådant distansavtal också faktiskt har ingåtts på ett eller

(1) EUT C 334, 30.12.2005, s. 1.

(2) EUT L 145, 30.4.2004, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2008/10/EG (EUT L 76, 19.3.2008, s. 33).

annat sätt. Därvid är det språk eller den valuta som används på en webbplats ingen relevant faktor”.

- (25) Konsumenten bör skyddas av sådana regler i det land där han eller hon har sin vanliga vistelseort som inte kan avtalas bort, förutsatt att avtalet har ingåtts som ett resultat av att näringsidkaren bedriver sin affärsverksamhet eller yrkesverksamhet i landet i fråga. Samma skydd bör garanteras om näringsidkaren, i de fall där han inte bedriver sin affärsverksamhet eller yrkesverksamhet i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort, på något sätt riktar sådan verksamhet till det landet eller till flera länder, däribland det landet, och avtalet ingås som en följd av sådan verksamhet.
- (26) Vid tillämpningen av denna förordning bör finansiella tjänster, såsom investeringstjänster och investeringsverksamhet och sidotjänster som en näringsidkare tillhandahåller en konsument, enligt definitionen i avsnitten A och B i bilaga I i direktiv 2004/39/EG, samt avtal för försäljning av andelar i företag för kollektiva investeringar, oavsett om de omfattas av rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)⁽¹⁾, omfattas av artikel 6 i den här förordningen. När en hänvisning görs till villkoren för emittering, erbjudande till allmänheten och anbud om övertagande av överlåtbara värdepapper och för tecknande eller inlösning av andelar i företag för kollektiva investeringar, bör dessa hänvisningar följaktligen inbegripa alla de aspekter som binder emittenten eller anbudsgivaren till konsumenten, men bör inte inbegripa frågor som berör tillhandahållandet av finansiella tjänster.
- (27) Olika undantag bör göras från den allmänna lagvalsregeln i fråga om konsumentavtal. Enligt ett sådant undantag bör den allmänna regeln inte gälla avtal om sakrätt till fast egendom eller hyresrätt till sådan egendom, såvida inte avtalet gäller rätten att använda fast egendom på tidsdelningsbasis i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 94/47/EG av den 26 oktober 1994 om skydd för köparna vad avser vissa aspekter i avtal om nyttjanderätten till fast egendom på tidsdelningsbasis⁽²⁾.
- (28) Det är viktigt att säkerställa att rättigheter och skyldigheter som utgör ett finansiellt instrument inte omfattas av den allmänna regel som gäller för konsumentavtal, eftersom detta kan medföra att skilda lagar tillämpas på vart och ett av de utfärdade instrumenten, varigenom deras art ändras och fungibel handel med och fungibelt utbud av dessa instrument förhindras. På samma sätt behöver det avtalsförhållande som upprättas mellan emittenten eller anbudsgivaren och den som tecknar sig för instrumentet inte nödvändigtvis omfattas av de bindande reglerna om

tillämpning av lagen i det land där kunden har sin vanliga vistelseort, eftersom det bör säkerställas att villkoren för en emittering eller ett anbud är enhetliga. Detta resonemang bör också tillämpas på de multilaterala system som omfattas av artikel 4.1 h, för vilka det bör säkerställas att den lag som gäller i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort inte strider mot de regler som gäller för avtal som har ingåtts inom ramen för sådana system eller med operatören av sådana system.

- (29) När det i denna förordning hänvisas till rättigheter och skyldigheter som utgör villkoren för emittering, erbjudande till allmänheten eller anbud om övertagande av överlåtbara värdepapper, och för tecknande eller inlösning av andelar i företag för kollektiva investeringar, bör dessa hänvisningar inbegripa villkoren för bland annat tilldelning av värdepapper eller andelar, rättigheter i fall av överteckning, återkallelserätter och liknade frågor relaterade till anbudet, samt de frågor som avses i artiklarna 10, 11, 12 och 13, så att det säkerställs att alla de relevanta avtalsaspekter av ett anbud som binder emittenten eller anbudsgivaren till konsumenten regleras i en enda lag.
- (30) Med finansiella instrument och överlåtbara värdepapper avses i denna förordning finansiella instrument och överlåtbara värdepapper enligt definitionen i artikel 4 i direktiv 2004/39/EG.
- (31) Ingenting i denna förordning bör hindra funktionen för ett formellt arrangemang utformat som ett system enligt artikel 2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper⁽³⁾.
- (32) Med tanke på transportavtalens och försäkringsavtalens särskilda egenskaper bör det finnas särskilda bestämmelser som säkerställer en lämplig skyddsnivå för passagerare och försäkringstagare. Artikel 6 bör därför inte tillämpas i samband med dessa särskilda avtal.
- (33) Om ett försäkringsavtal som inte täcker en stor risk täcker mer än en risk, av vilka minst en föreligger i en medlemsstat och minst en i ett tredjeland, bör de särskilda bestämmelserna om försäkringsavtal i denna förordning endast tillämpas på den risk eller de risker som finns i den eller de relevanta medlemsstaterna.
- (34) Regeln om individuella anställningsavtal bör inte påverka tillämpningen av internationellt tvingande regler i utstationeringslandet i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EGT L 375, 31.12.1985, s. 3. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/18/EG (EUT L 76, 19.3.2008, s. 42).

⁽²⁾ EGT L 280, 29.10.1994, s. 83.

⁽³⁾ EGT L 166, 11.6.1998, s. 45.

⁽⁴⁾ EGT L 18, 21.1.1997, s. 1.

- (35) Arbetstagare bör inte förvägras det skydd som de erbjuds genom bestämmelser från vilka undantag inte får göras genom avtal, eller från vilka undantag får göras endast till deras fördel.
- (36) För individuella anställningsavtal gäller dessutom att utförandet av arbete i ett annat land bör anses som tillfälligt om arbetstagaren förväntas återuppta sitt arbete i ursprungslandet efter att ha utfört sin uppgift i utlandet. Att ett nytt arbetsavtal sluts med den ursprungliga arbetsgivaren eller en arbetsgivare som tillhör samma företagsgrupp som den ursprungliga arbetsgivaren bör inte hindra att arbetstagaren anses tillfälligtvis utföra sitt arbete i ett annat land.
- (37) Allmänintresset motiverar att medlemsstaternas domstolar i vissa undantagsfall bör få möjlighet att tillämpa undantag genom att åberopa grunderna för rättsordningen ("public policy") och internationellt tvingande regler. Begreppet "internationellt tvingande regler" bör skiljas från uttrycket "bestämmelser som inte får avtalas bort", och bör tolkas mer restriktivt.
- (38) Vid frivillig överlåtelse av fordran bör begreppet "förhållande" klargöra att artikel 14.1 även gäller egendomsaspekterna av en överlåtelse mellan överlåtaren och förvärvaren i rättsordningar där sådana aspekter behandlas separat från aspekterna i lagbestämmelser om avtalsförpliktelser. Begreppet "förhållande" bör inte uppfattas så att det avser varje tänkbart förhållande som kan föreligga mellan överlåtaren och förvärvaren. Framför allt är det inte avsett att omfatta prejudiciella frågor om frivillig överlåtelse av fordran eller avtalsenlig subrogation. Begreppet bör strikt begränsas till aspekter med direkt relevans för den frivilliga överlåtelse av fordran eller avtalsenliga subrogation som avses.
- (39) Av rättssäkerhetsskäl bör man ge en tydlig definition av begreppet "vanlig vistelseort", särskilt för bolag, föreningar och andra juridiska personer. I motsats till artikel 60.1 c i förordning (EG) nr 44/2001 som innehåller tre kriterier bör lagvalsregeln begränsas till ett enda kriterium; annars skulle parterna inte kunna förutse vilken lag som är tillämplig i deras fall.
- (40) Man bör undvika fördelning på flera instrument av lagvalsregler och oförenlighet mellan sådana regler. Genom denna förordning utesluts emellertid inte möjligheten att införa lagvalsregler för avtalsförpliktelser i gemensksrättsliga bestämmelser när det gäller särskilda frågor.
- Denna förordning bör emellertid inte påverka tillämpningen av andra instrument som fastställer bestämmelser avsedda att bidra till att den inre marknaden fungerar väl, i den mån de inte kan tillämpas tillsammans med den lag som anvisas genom reglerna i förordningen. Tillämpningen av bestämmelser i den tillämpliga lag som anvisas i denna förordning bör inte begränsa den fria rörligheten för varor och tjänster såsom den regleras av gemenskapsinstrument, exempelvis Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel på den inre marknaden ("direktiv om elektronisk handel")⁽¹⁾.
- (41) Respekten för medlemsstaternas internationella åtaganden innebär att denna förordning inte bör påverka internationella konventioner som en eller flera medlemsstater är anslutna till vid den tidpunkt då denna förordning antas. För att göra reglerna mer tillgängliga bör kommissionen, på grundval av uppgifter från medlemsstaterna, offentliggöra en förteckning över de konventioner det rör sig om i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- (42) Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag för Europaparlamentet och rådet om förfaranden och villkor i enlighet med vilka medlemsstaterna, i enskilda undantagsfall och avseende sektorsfrågor, ska ha rätt att för egen del med tredjeländer förhandla om och ingå avtal som innehåller bestämmelser om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.
- (43) Eftersom målet för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför, på grund av förordningens omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (44) I enlighet med artikel 3 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning har Irland meddelat sin önskan att delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (45) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Förenade kungariket inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig i Förenade kungariket.
- (46) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Danmarks ställning deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig i Danmark.

(1) EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 1

Materiellt tillämpningsområde

1. Denna förordning ska tillämpas på avtalsförpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt.

Den ska i synnerhet inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor.

2. Denna förordning är inte tillämplig på

- a) frågor som rör fysiska personers rättsliga status, rättskapacitet eller rättshandlingsförmåga, om inte annat följer av artikel 13,
- b) förpliktelser som har sin grund i familjeförhållanden och förhållanden som enligt den lag som är tillämplig på sådana förhållanden har samma verkan, inbegripet underhållsskyldighet,
- c) förpliktelser som har sin grund i makars förmögenhetsförhållanden, förmögenhetsförhållanden i förhållanden som enligt den lag som är tillämplig på sådana förhållanden har samma verkan som äktenskap samt arv och testamente,
- d) förpliktelser som har sin grund i växlar, checkar, löpande skuldebrev och andra negotiabla värdepapper, i den utsträckning som förpliktelserna enligt sådana andra värdepapper följer av deras negotiabla karaktär,
- e) skiljedomsavtal och avtal om val av domstol,
- f) frågor som underkastas lagreglerna om bolag, föreningar och andra juridiska personer, såsom frågor om deras upprättande genom registrering eller på annat sätt, deras rättskapacitet, interna organisation eller upplösning samt om personligt ansvar för delägare eller medlemmar och organ i denna egenskap för bolagets, föreningens eller den juridiska personens förpliktelser,
- g) frågan om en mellanman kan binda en huvudman eller om ett organ för ett bolag eller en annan juridisk person kan binda ett bolag, en förening eller en juridisk person i förhållande till tredje man,
- h) bildande av trustar och förhållandet mellan instiftare, trustförvaltare och förmånstagare,
- i) förpliktelser som har sin grund i de förhandlingar som föregick ingåendet av avtalet,

- j) försäkringsavtal som uppstår genom verksamhet som bedrivs av andra organisationer än företag som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring ⁽¹⁾ som har till ändamål att tillhandahålla förmåner för anställda eller självständiga näringsidkare, som är knutna till ett företag eller grupp av företag eller till en viss bransch eller grupp av branscher, i händelse av dödsfall eller överlevnad eller vid nedläggning eller inskränkning av verksamhetskällan, eller vid arbetsrelaterad sjukdom eller arbetsolyckor.

3. Denna förordning ska inte tillämpas på bevisfrågor och processuella frågor, om inte annat följer av artikel 18.

4. I denna förordning avses med "medlemsstat" alla medlemsstater som omfattas av förordningen. I artikel 3.4 och artikel 7 avses emellertid samtliga medlemsstater.

Artikel 2

Universell tillämpning

Den lag som anvisas i denna förordning ska tillämpas även om det är lagen i en icke-medlemsstat.

KAPITEL II

ENHETLIGA REGLER

Artikel 3

Lagval genom avtal

1. På ett avtal tillämpas den lag som parterna har valt. Lagvalet ska vara uttryckligt eller klart framgå av avtalsvillkoren eller av övriga omständigheter. Genom sitt val kan parterna ange tillämplig lag för hela avtalet eller för endast en del av det.

2. Parterna kan när som helst komma överens om att en annan lag ska vara tillämplig på avtalet än den lag som det tidigare var underkastat, antingen till följd av ett tidigare val enligt denna artikel eller till följd av andra bestämmelser i denna förordning. En ändring i valet av tillämplig lag som görs av parterna efter avtalsslutet påverkar inte avtalets giltighet till formen enligt artikel 11 och försämrar inte heller tredje mans rättigheter.

3. Om alla andra omständigheter av betydelse vid tidpunkten för lagvalet föreligger i ett annat land än det vars lag har valts, får inte parternas val hindra tillämpningen av sådana lagregler i det andra landet som inte kan avtalas bort.

4. Om alla andra omständigheter av betydelse vid tidpunkten för lagvalet föreligger i en eller flera medlemsstater, får inte

⁽¹⁾ EGT L 345, 19.12.2002, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2008/19/EG (EUT L 76, 19.3.2008, s. 44).

parternas val av annan tillämplig lag än en medlemsstats lag hindra tillämpningen av sådana regler i gemenskapsrätten, i förekommande fall med den tillämpning som görs i domstolsmedlemsstaten, som inte kan avtalas bort.

5. Frågor om förekomsten och giltigheten av parternas samtycke till att en viss lag ska vara tillämplig avgörs enligt bestämmelserna i artiklarna 10, 11 och 13.

Artikel 4

Tillämplig lag i avsaknad av parternas lagval

1. I den utsträckning tillämplig lag för avtalet inte har valts i enlighet med artikel 3 och utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 5–8, ska den lag som gäller för avtalet fastställas på följande sätt:

- a) Avtal om köp av varor ska vara underkastade lagen i det land där säljaren har sin vanliga vistelseort.
- b) Tjänsteavtal ska vara underkastade lagen i det land där tjänsteleverantören har sin vanliga vistelseort.
- c) Avtal som avser sakrätt till fast egendom eller hyra av fast egendom ska vara underkastade lagen i det land där egendomen är belägen.
- d) Utan hinder av vad som sägs i led c ska avtal om hyra av fast egendom för tillfälligt personligt bruk i högst sex månader i följd vara underkastade lagen i det land där hyresvärden har sin vanliga vistelseort, förutsatt att hyresgästen är en fysisk person som har sin vanliga vistelseort i samma land.
- e) Franchiseavtal ska vara underkastade lagen i det land där franchiseägaren har sin vanliga vistelseort.
- f) Distributionsavtal ska vara underkastade lagen i det land där distributören har sin vanliga vistelseort.
- g) Auktionsförsäljningsavtal ska vara underkastade lagen i det land där auktionen äger rum, om detta kan fastställas.
- h) Avtal som har ingåtts i ett multilateralt system vilket sammanför eller möjliggör sammanförandet av flera köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man enligt definitionen i artikel 4.1.17 i direktiv 2004/39/EG, i enlighet med icke skönmässiga regler och enligt en enda lag, ska regleras genom denna lag.

2. Om avtalet inte omfattas av punkt 1 eller om delarna i avtalet skulle omfattas av fler än ett av leden a–h i punkt 1, ska avtalet vara underkastat lagen i det land där den part som ska utföra avtalets karakteristiska prestation har sin vanliga vistelseort.

3. Om det framgår av alla omständigheter i fallet att avtalet uppenbart har en närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkterna 1 och 2, ska lagen i det andra landet tillämpas.

4. Om inte tillämplig lag kan fastställas enligt punkt 1 eller 2 ska avtalet vara underkastat lagen i det land till vilket det har närmast anknytning.

Artikel 5

Transportavtal

1. I den utsträckning tillämplig lag för avtal om godstransport av varor inte har valts i enlighet med artikel 3, ska lagen i det land där transportören har sin vanliga vistelseort tillämpas, förutsatt att platsen för varornas mottagande eller leverans eller avsändarens vanliga vistelseort också är belägen i det landet. Om dessa villkor inte är uppfyllda ska tillämplig lag vara lagen i det land där den plats för varornas leverans som parterna kommit överens om är belägen.

2. I den utsträckning tillämplig lag för ett avtal om persontransport inte har valts av parterna i enlighet med andra stycket, ska den tillämpliga lagen vara lagen i det land där passageraren har sin vanliga vistelseort, förutsatt att avgångsorten eller bestämmelseorten också är belägen i det landet. Om dessa villkor inte är uppfyllda ska lagen i det land där transportören har sin vanliga vistelseort tillämpas.

Parterna får som tillämplig lag för ett avtal om persontransport enligt artikel 3 endast välja lagen i det land där

- a) passageraren har sin vanliga vistelseort, eller
- b) transportören har sin vanliga vistelseort, eller
- c) transportören har sitt huvudkontor, eller
- d) avgångsorten är belägen, eller
- e) bestämmelseorten är belägen.

3. Om det, i avsaknad av lagval, framgår av alla omständigheter i fallet att avtalet uppenbart har en närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkterna 1 och 2, ska lagen i detta andra land tillämpas.

Artikel 6

Konsumentavtal

1. Avtal som ingås av en fysisk person för ändamål som kan anses ligga utanför hans eller hennes näringsverksamhet ("konsumenten"), med en annan person som agerar inom ramen för sin näringsverksamhet ("näringsidkaren"), ska utan att det

påverkar tillämpningen av artiklarna 5 och 7 vara underkastade lagen i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort, under förutsättning att näringsidkaren

- a) bedriver sin affärsverksamhet eller yrkesverksamhet i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort, eller
- b) på något sätt riktar sådan verksamhet till det landet eller till flera länder, inbegripet det landet,

och avtalet faller inom ramen för sådan verksamhet.

2. Utan hinder av vad som anges i punkt 1 kan parterna välja tillämplig lag för ett avtal som uppfyller villkoren i punkt 1 i enlighet med artikel 3. Ett sådant val får dock inte medföra att konsumenten berövas det skydd som tillförsäkras konsumenten genom sådana bestämmelser som inte kan avtalas bort enligt den lag som, om inget lagval gjorts, skulle ha varit tillämplig enligt punkt 1.

3. Om kraven i punkt 1 a eller 1 b inte har uppfyllts ska den lag som ska tillämpas för ett avtal mellan en konsument och en näringsidkare fastställas i enlighet med artiklarna 3 och 4.

4. Punkterna 1 och 2 ska inte tillämpas på följande avtal:

- a) Avtal om utförande av tjänster, om tjänsterna ska utföras uteslutande i ett annat land än det där konsumenten har sin vanliga vistelseort.
- b) Transportavtal, bortsett från avtal som avser en paketresa i den mening som avses i rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang ⁽¹⁾.
- c) Avtal som avser sakrätt i fast egendom eller hyra av fast egendom, bortsett från avtal om nyttjanderätt till fast egendom på tidsdelningsbasis i den mening som avses i direktiv 94/47/EG.
- d) Rättigheter och skyldigheter som utgör ett finansiellt instrument och rättigheter och skyldigheter som utgör villkoren för emittering, erbjudande till allmänheten och anbud om övertagande av överlåtbara värdepapper och för tecknande eller inlösnings av andelar i företag för kollektiva investeringar, under förutsättning att dessa inte utgör tillhandahållande av en finansiell tjänst.
- e) Avtal som har ingåtts i den typ av system som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 4.1 h.

⁽¹⁾ EGT L 158, 23.6.1990, s. 59.

Artikel 7

Försäkringsavtal

1. Vare sig risken föreligger i en medlemsstat eller inte ska denna artikel tillämpas på de avtal som avses i punkt 2 och på alla andra försäkringsavtal som täcker risker inom medlemsstaternas gränser. Artikeln ska inte tillämpas på återförsäkringsavtal.

2. Ett försäkringsavtal som täcker en stor risk i den mening som avses i artikel 5 d i rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring ⁽²⁾, ska vara underkastat den lag som väljs av parterna i enlighet med artikel 3 i denna förordning.

Om den tillämpliga lagen inte har valts av parterna ska försäkringsavtalet vara underkastat lagen i det land där försäkringsgivaren har sin vanliga vistelseort. Om det av alla omständigheter i fallet är uppenbart att avtalet har en mycket större anknytning till ett annat land ska lagen i detta andra land tillämpas.

3. Vid andra försäkringsavtal än de avtal som omfattas av punkt 2 får bara följande lagar väljas av parterna i enlighet med artikel 3:

- a) Lagen i varje medlemsstat där risken föreligger vid den tidpunkt då avtalet ingås.
- b) Lagen i det land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort.
- c) Om avtalet avser en livförsäkring, lagen i det land där försäkringstagaren är medborgare.
- d) För ett försäkringsavtal som omfattar risker som begränsar sig till händelser som inträffar i en annan medlemsstat än den medlemsstat där risken föreligger, lagen i den medlemsstaten.
- e) Om försäkringstagaren i ett avtal som omfattas av denna punkt bedriver näringsverksamhet eller industriell verksamhet eller utövar ett fritt yrke och försäkringsavtalet täcker två eller fler risker som relaterar till denna verksamhet och föreligger i flera medlemsstater, lagen i en av de berörda medlemsstaterna eller lagen i det land där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort.

Om medlemsstaterna i de fall som fastställs i leden a, b eller e beviljar större valfrihet när det gäller val av tillämplig lag för försäkringsavtalet får parterna utnyttja denna frihet.

⁽²⁾ EGT L 228, 16.8.1973, s. 3. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/68/EG (EUT L 323, 9.12.2005, s. 1).

Om den tillämpliga lagen inte har valts av parterna i enlighet med denna punkt ska ett sådant avtal regleras av lagen i den medlemsstat där risken förelåg då avtalet ingicks.

4. Följande tilläggsbestämmelser ska gälla för försäkringsavtal avseende risker för vilka en medlemsstat föreskriver en skyldighet att teckna en försäkring:

- a) Försäkringsavtalet innebär inte att skyldigheten att teckna försäkring är uppfylld, såvida detta inte sker i överensstämmelse med de särskilda bestämmelserna för den försäkringen, vilka fastställts av den medlemsstat som föreskriver skyldigheten. Vid oförenlighet mellan lagen i den medlemsstat där risken föreligger och lagen i den medlemsstat som föreskriver skyldigheten att teckna försäkring, ska den senare gälla.
- b) Genom undantag från punkterna 2 och 3 får en medlemsstat fastställa att försäkringsavtalet ska regleras av lagen i den medlemsstat som föreskriver en skyldighet att teckna en försäkring.

5. Om avtalet täcker risker som föreligger i mer än en medlemsstat ska avtalet, vid tillämpning av punkt 3 tredje stycket och punkt 4, anses utgöra flera avtal som var för sig hänförs sig till enbart en medlemsstat.

6. Vid tillämpning av denna artikel ska det land där risken föreligger fastställas i enlighet med artikel 2 d i rådets andra direktiv 88/357/EEG av den 22 juni 1988 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring, och med bestämmelser avsedda att göra det lättare att effektivt utöva friheten att tillhandahålla tjänster⁽¹⁾, och när det gäller livförsäkringar ska det land där risken föreligger vara den plats för åtagandet som avses i artikel 1.1 g i direktiv 2002/83/EG.

Artikel 8

Individuella anställningsavtal

1. Ett individuellt anställningsavtal ska underkastas den lag som parterna valt i enlighet med artikel 3. Ett sådant lagval får dock inte medföra att den anställde berövas det skydd som tillförsäkras den anställde genom sådana bestämmelser som inte kan avtalas bort enligt den lag som, om inget lagval gjorts, skulle ha varit tillämplig enligt punkterna 2, 3 och 4 i denna artikel.

2. När parterna inte har valt en lag som ska vara tillämplig på det individuella anställningsavtalet, ska avtalet vara underkastat lagen i det land där eller, om detta saknas, från vilket den anställde vid fullgörande av avtalet vanligtvis utför sitt arbete. Det land där arbetet vanligen utförs ska inte anses ha ändrats när arbetstagaren tillfälligtvis utför sitt arbete i ett annat land.

⁽¹⁾ EGT L 172, 4.7.1988, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/14/EG (EUT L 149, 11.6.2005, s. 14).

3. Om den lag som ska tillämpas inte kan fastställas enligt punkt 2, ska avtalet vara underkastat lagen i det land där det företag som har anställt arbetstagaren är beläget.

4. Om det framgår av de samlade omständigheterna att avtalet har närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkterna 2 eller 3, ska lagen i detta andra land tillämpas.

Artikel 9

Internationellt tvingande regler

1. Internationellt tvingande regler är regler som ett land anser vara så avgörande för att skydda allmänintressen, t.ex. sin politiska, sociala och ekonomiska struktur, att landet kräver att de tillämpas vid alla situationer inom dess tillämpningsområde, oavsett vilken lag som annars ska tillämpas på avtalet enligt denna förordning.

2. Bestämmelserna i denna förordning ska inte begränsa tillämpningen av internationellt tvingande regler i domstolslandet.

3. De internationellt tvingande reglerna i lagen i det land där de förpliktelser som har sin grund i avtalet ska utföras eller har utförts kan tillerkännas verkan om dessa internationellt tvingande regler gör att avtalet blir olagligt att genomföra. Vid bedömningen av om sådana regler ska tillerkännas verkan ska hänsyn tas till deras art och syfte liksom till följderna av att de tillämpas eller inte tillämpas.

Artikel 10

Samtycke och materiell giltighet

1. Förekomsten och giltigheten av ett avtal eller en bestämmelse i ett avtal ska fastställas enligt den lag vilken det skulle underkastas enligt denna förordning, om avtalet eller bestämmelsen var giltig.

2. En part kan dock åberopa lagen i det land där han har sin vanliga vistelseort för att få fastställt att han inte har samtyckt till avtalet eller avtalsbestämmelsen, om det framgår av omständigheterna att det inte skulle vara rimligt att avgöra verkan av hans uppträdande enligt den lag som anges i punkt 1.

Artikel 11

Avtalets giltighet till formen

1. Ett avtal som har ingåtts mellan personer, eller deras mellanmän, vilka befinner sig i samma land när avtalet ingås är

giltigt till formen om det uppfyller formkraven i den lag som enligt denna förordning i sak reglerar avtalet eller i lagen i det land där avtalet ingås.

2. Ett avtal som har ingåtts mellan personer, eller deras mellanmän, vilka befinner sig i olika länder vid tidpunkten för avtalets ingående är giltigt till formen om det uppfyller formkraven i den lag som enligt denna förordning i sak reglerar avtalet eller i lagen i något av de länder där någon av parterna eller deras mellanmän befinner sig när avtalet ingås eller lagen i det land där någon av parterna hade sin vanliga vistelseort vid den tidpunkten.

3. En ensidig handling som avser att ha rättsliga verkningar med avseende på ett existerande eller ett framtida avtal är giltig till formen, om den uppfyller formkraven i den lag som enligt denna förordning gäller för eller skulle gälla för avtalet, lagen i det land där rättshandlingen upprättades, eller lagen i det land där den person som har upprättat handlingen hade sin vanliga vistelseort vid tidpunkten för upprättandet.

4. Bestämmelserna i punkterna 1, 2 och 3 i den här artikeln ska inte tillämpas på avtal som omfattas av artikel 6. Giltigheten till formen av sådana avtal ska underkastas lagen i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort.

5. Utan hinder av vad som anges i punkterna 1–4 ska ett avtal som avser sakrätt i fast egendom eller hyra av fast egendom vara underkastat sådana formkrav som ställs enligt lagen i det land där egendomen är belägen, om enligt denna lag

- a) dessa krav åläggs oavsett i vilket land avtalet ingicks och oavsett vilken lag som reglerar avtalet, och
- b) dessa krav inte kan avtalas bort.

Artikel 12

Den tillämpliga lagens räckvidd

1. Den lag som är tillämplig på avtalet enligt denna förordning ska särskilt reglera

- a) avtalets tolkning,
- b) dess fullgörelse,
- c) följderna vid fullständigt eller partiellt avtalsbrott, inbegripet uppskattning av skadans omfattning i den mån sådan uppskattning regleras av rättsregler, dock endast inom ramen för de befogenheter som tillkommer den domstol vid vilken talan förs enligt dess processuella regler,
- d) olika sätt att få förpliktelserna att upphöra, samt preskription och andra rättighetsförluster som följer av utgången av en frist,
- e) följderna av avtalets ogiltighet.

2. När det gäller sättet för fullgörelse och åtgärder med anledning av bristande fullgörelse ska hänsyn tas till lagen i det land där fullgörelsen äger rum.

Artikel 13

Bristande rättskapacitet och bristande rättslig handlingsförmåga

När ett avtal har ingåtts mellan personer som befinner sig i samma land, kan en fysisk person som skulle ha rättskapacitet och rättshandlingsförmåga enligt lagen i det landet åberopa bristande rättskapacitet och bristande rättshandlingsförmåga enligt lagen i ett annat land, endast om den andra avtalsparten när avtalet ingicks kände till eller borde ha känt till denna brist.

Artikel 14

Överlåtelse av fordran och avtalsenlig subrogation

1. Förhållandet mellan överlåtaren och förvärvaren vid en frivillig överlåtelse av en fordran eller avtalsenlig subrogation av en fordran mot en annan person (gäldenären), ska vara underkastat den lag som enligt denna förordning är tillämplig på avtalet mellan dem.

2. Den lag som är tillämplig på den fordran som överlåtits eller varit föremål för subrogation ska reglera fordringens överlåtbarhet, en förvärvares förhållande till en gäldenär, de förutsättningar under vilka överlåtelsen eller subrogationen kan göras gällande mot gäldenären och frågan om en prestation av gäldenären befriar denne från sina förpliktelser.

3. Begreppet överlåtelse i denna artikel inbegriper fullständiga överföringar av fordringar, överföringar av fordringar som säkerhet samt pant eller andra säkerhetsrättigheter i samband med fordringar.

Artikel 15

Laglig subrogation

När en person (borgenären) har en avtalsgrundad fordran mot en annan person (gäldenären) och en tredje man är skyldig att prestera till borgenären, eller redan har presterat till denna för att uppfylla denna skyldighet, ska den lag som reglerar den tredje mannens skyldighet mot borgenären avgöra om och i vilken utsträckning den tredje mannen har rätt att mot gäldenären utöva de rättigheter som borgenären hade mot gäldenären enligt den lag som reglerar förhållandet dem emellan.

Artikel 16

Flera gäldenärer

Om en borgenär har en fordran på flera gäldenärer som är ansvariga för samma fordran och en av gäldenärerna redan helt eller delvis har fullgjort prestationen enligt denna fordran, ska den lag som reglerar gäldenärens förpliktelse gentemot borge-

nären även reglera gäldenärens regressrätt gentemot medgäldenärerna. Medgäldenärerna kan hänvisa till de invändningar de hade mot borgenären i den mån detta är tillåtet enligt den lag som reglerar deras förpliktelser mot borgenären.

Artikel 17

Kvittning

Om parterna inte avtalat om rätten till kvittning, ska kvittning omfattas av den lag som gäller för den fordran mot vilken rätten till kvittning åberopas.

Artikel 18

Bevisbörda

1. Den lag som enligt denna förordning reglerar en avtalsförpliktelse ska tillämpas även i den mån den uppställer rättsliga presumtioner eller placerar bevisbördan vad avser avtalsförpliktelser.

2. Bevisning om ett avtal eller en handling som avser att ha rättsliga verkningar får föras med varje slags bevismedel som godtas enligt lagen i domstolslandet eller enligt någon av de i artikel 11 angivna lagarna enligt vilka avtalet eller handlingen har giltighet till formen, förutsatt att sådan bevisföring kan genomföras vid domstolen.

KAPITEL III

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

Artikel 19

Vanlig vistelseort

1. Vid tillämpning av denna förordning ska ett bolag, en förening eller en annan juridisk person anses ha sin vanliga vistelseort där huvudkontoret är beläget.

Den vanliga vistelseorten för en fysisk person i samband med dennes näringsverksamhet ska vara dennes huvudsakliga driftställe.

2. Om avtalet ingås i samband med verksamheten vid en filial, agentur eller annat verksamhetsställe eller om en sådan filial, agentur eller annat verksamhetsställe enligt avtalet är ansvarigt för prestationen, ska den plats där filialen, agenturen eller annat verksamhetsställe är beläget anses som vanlig vistelseort.

3. Vid fastställandet av den vanliga vistelseorten ska den avgörande tidpunkten vara den tidpunkt då avtalet ingicks.

Artikel 20

Uteslutande av återförvisning

När denna förordning föreskriver att lagen i ett visst land ska tillämpas, avses gällande materiella rättsregler i det landet, med

undantag för landets internationellt privaträttsliga regler, såvida inte något annat föreskrivs i denna förordning.

Artikel 21

Grunderna för domstolslandets rättsordning

Tillämpning av bestämmelser i den lag som anvisas i denna förordning får vägras endast om en sådan tillämpning är uppenbart oförenlig med grunderna för domstolslandets rättsordning ("public policy").

Artikel 22

Stater med mer än en rättsordning

1. När en stat omfattar flera territoriella enheter som var och en har sina egna rättsregler i fråga om avtalsförpliktelser ska varje sådan enhet anses som ett land vid fastställandet av den lag som ska tillämpas enligt denna förordning.

2. En medlemsstat där olika territoriella enheter har sina egna rättsregler för avtalsförpliktelser behöver inte tillämpa denna förordning vid lagkonflikter enbart mellan lagarna i sådana enheter.

Artikel 23

Förhållandet till andra gemenskapsrättsliga bestämmelser

Denna förordning ska, med undantag för artikel 7, inte inverka på tillämpningen av gemenskapsrättsliga bestämmelser som på särskilda områden fastställer lagvalsregler för avtalsförpliktelser.

Artikel 24

Förhållandet till Romkonventionen

1. Denna förordning ska ersätta Romkonventionen i medlemsstaterna, utom för de territorier i medlemsstaterna som faller inom den konventionens territoriella tillämpningsområde och där denna förordning inte gäller i enlighet med artikel 299 i fördraget.

2. I den mån denna förordning ersätter bestämmelserna i Romkonventionen ska alla hänvisningar till den konventionen anses vara hänvisningar till denna förordning.

Artikel 25

Förhållandet till gällande internationella konventioner

1. Denna förordning ska inte inverka på tillämpningen av internationella konventioner som en eller flera medlemsstater har tillträtt när denna förordning antas och som fastställer lagvalsregler för avtalsförpliktelser.

2. Denna förordning ska emellertid bland medlemsstaterna ha företrädare framför konventioner som ingåtts uteslutande mellan två eller flera av dem, i den mån som konventionerna gäller frågor som regleras genom denna förordning.

Artikel 26

Förteckning över konventioner

1. Senast den 17 juni 2009 ska medlemsstaterna till kommissionen överlämna en förteckning över de konventioner som avses i artikel 25.1. Efter detta datum ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om alla uppsägningar av sådana konventioner.

2. Inom sex månader efter mottagandet enligt punkt 1 ska kommissionen i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra

- a) en förteckning över de konventioner som avses i punkt 1,
- b) de uppsägningar som avses i punkt 1.

Artikel 27

Översynsklausul

1. Senast den 17 juni 2013 ska kommissionen för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en rapport om tillämpningen av denna förordning. Rapporten ska i förekommande fall åtföljas av förslag till ändring av förordningen. Rapporten ska innehålla

- a) en studie om tillämplig lag för försäkringsavtal och en konsekvensbedömning av de eventuella bestämmelser som ska införas samt

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Utfärdad i Strasbourg den 17 juni 2008.

På Europaparlamentets vägnar

H.-G. PÖTTERING

Ordförande

- b) en utvärdering av tillämpningen av artikel 6, särskilt av enhetligheten inom gemenskapsrätten när det gäller konsumentskydd.

2. Senast den 17 juni 2010 ska kommissionen för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en rapport om effektiviteten hos en överlåtelse eller subrogation av en fordran gentemot tredje man och den överlåtna eller subrogerade fordrans företrädare framför en annan persons rättighet. Rapporten ska i förekommande fall åtföljas av förslag till ändring av förordningen och en konsekvensbedömning av de bestämmelser som ska införas.

Artikel 28

Tillämplighet i tiden

Denna förordning ska tillämpas på avtal som ingås efter den 17 december 2009.

KAPITEL IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 29

Ikraftträdande och tillämpning

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 17 december 2009, utom artikel 26 som ska tillämpas från och med den 17 juni 2009.

På rådets vägnar

J. LENARČIČ

Ordförande

RÄTTELSER**Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I)**

(Europeiska unionens officiella tidning L 177 av den 4 juli 2008)

På sidan 16, artikel 28, ska det

i stället för: "Denna förordning ska tillämpas på avtal som ingås efter den 17 december 2009."

vara: "Denna förordning ska tillämpas på avtal som ingås den 17 december 2009 eller senare."

Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005

(Europeiska unionens officiella tidning L 211 av den 14 augusti 2009)

På sidan 49, artikel 27.1, sista meningen, ska det

i stället för: "Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de bestämmelser som inte motsvarar bestämmelserna i förordning (EG) nr 1775/2005 senast den 3 september 2009 och ska utan dröjsmål meddela kommissionen eventuella ändringar som påverkar dem."

vara: "Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de bestämmelser som inte motsvarar bestämmelserna i förordning (EG) nr 1775/2005 senast den 3 mars 2011 och ska utan dröjsmål meddela kommissionen eventuella ändringar som påverkar dem."

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 864/2007

av den 11 juli 2007

om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c och artikel 67,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, på grundval av det gemensamma utkast som förlikningskommittén godkände den 25 juni 2007 ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Gemenskapen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. I syfte att gradvis upprätta ett sådant område bör gemenskapen besluta om åtgärder rörande civilrättsligt samarbete med gränsöverskridande följder i den mån de behövs för att den inre marknaden skall fungera väl.
- (2) Enligt artikel 65 b i fördraget skall dessa åtgärder omfatta främjande av förenligheten mellan tillämpliga bestämmelser i medlemsstaterna om lagkonflikter och om domstolars behörighet.
- (3) Europeiska rådet uttryckte vid sitt möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 sitt stöd för principen om ömsesidigt erkännande av domar och andra avgöranden av rättsliga myndigheter som en hörnsten i det civilrättsliga samarbetet och uppmanade rådet och kommissionen att anta ett åtgärdsprogram för att genomföra principen om ömsesidigt erkännande.
- (4) Rådet antog den 30 november 2000 kommissionens och rådets gemensamma åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område ⁽³⁾. I programmet identifieras åtgärder som rör harmonisering av lagvalsregler som åtgärder som underlättar ömsesidigt erkännande av domar.

(5) I Haagprogrammet ⁽⁴⁾, som antogs av Europeiska rådet den 5 november 2004, uppmanades till fortsatt aktivt arbete med lagvalsreglerna för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II).

(6) För att den inre marknaden skall kunna fungera väl, i syfte att förbättra möjligheten att förutse resultatet av en tvist, öka säkerheten ifråga om vilken lag som är tillämplig och öka den fria rörligheten för domar, måste medlemsstaternas lagvalsregler leda till att samma nationella lag är tillämplig oavsett vid vilket lands domstol talan har väckts.

(7) Denna förordnings materiella tillämpningsområde och bestämmelser bör överensstämma med rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ⁽⁵⁾ (Bryssel I) och de instrument som rör tillämplig lag på avtalsförpliktelser.

(8) Denna förordning bör tillämpas oberoende av vid vilken slags domstol talan väcks.

(9) Fordringar som uppkommit på grund av utövandet av statliga befogenheter (*acta iure imperii*) bör inbegripa fordringar mot tjänstemän som agerar på statens vägnar och ansvar för offentliga myndigheters handlingar, inbegripet ansvar för offentligt tillsatta ämbetsmän. Därför bör ärenden som rör sådana fordringar undantas från denna förordnings tillämpningsområde.

(10) Familjeförhållanden bör omfatta förhållanden mellan föräldrar och barn, mellan makar, mellan besvägrade samt mellan släktingar på sidolinjen. Hänvisningen i artikel 1.2 till förhållanden som har samma verkan som äktenskap och andra familjeförhållanden bör tolkas i enlighet med lagen i den medlemsstat där talan väcks.

(11) Innebörden i begreppet utomobligatorisk förpliktelse varierar från en medlemsstat till en annan. I denna förordning bör därför utomobligatorisk förpliktelse förstås som ett autonomt begrepp. Lagvalsreglerna i denna förordning bör också omfatta utomobligatoriska förpliktelser som följer av strikt ansvar.

(12) Tillämplig lag bör också reglera frågan om vilka personer som kan hållas ansvariga för sina handlingar vid skadeståndsgrundande händelser (*tort/delict*).

⁽¹⁾ EUT C 241, 28.9.2004, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 6 juli 2005 (EUT C 157 E, 6.7.2006, s. 371), rådets gemensamma ståndpunkt av den 25 september 2006 (EUT C 289 E, 28.11.2006, s. 68) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 18 januari 2007 (ännu ej offentliggjord i EUT). Europaparlamentets lagstiftningsresolution av den 10 juli 2007 och rådets beslut av den 28 juni 2007.

⁽³⁾ EGT C 12, 15.1.2001, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽⁵⁾ EGT L 12, 16.1.2001, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1791/2006 (EUT L 363, 20.12.2006, s. 1).

- (13) Enhetliga regler som tillämpas oavsett vilket lagval som följer av dem kan göra att risken för snedvriden konkurrens mellan de rättssökande i gemenskapen avvärs.
- (14) Kravet på rättssäkerhet och behovet av att skipa rättvisa i enskilda fall utgör viktiga delar i ett område med rättvisa. I denna förordning fastställs de anknytningsfaktorer som är mest lämpliga för att uppnå dessa mål. I denna förordning fastställs därför en allmän regel, men också särskilda regler och, i vissa bestämmelser, en "undantagsregel" som gör det möjligt att göra undantag från dessa regler om det klart framgår av alla omständigheter i fallet att den skadeståndsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land. Alla dessa regler bildar således ett flexibelt ramverk av lagvalsregler. Det gör det även möjligt för den domstol där talan har väckts att behandla enskilda fall på lämpligt sätt.
- (15) Principen att tillämpa lagen i det land där den skadevållande händelsen inträffade (*lex loci delicti commissi*) är huvudregeln för utomobligatoriska förpliktelser i nästan alla medlemsstater, men den praktiska tillämpningen av principen varierar när fallet har anknytning till flera länder. Detta leder till osäkerhet ifråga om vilken lag som är tillämplig.
- (16) Enhetliga regler bör öka möjligheten att förutse hur domstolarna kommer att döma och garantera rimlig avvägning mellan de intressen som den vars ansvar görs gällande och den skadelidande har. Anknytningen till det land där den direkta skadan uppkom (*lex loci damni*) skapar en rimlig balans mellan de intressen som den vars ansvar görs gällande och den skadelidande har, och den avspeglar även den moderna uppfattningen om civilrättsligt ansvar och utvecklingen av system för strikt ansvar.
- (17) Tillämplig lag bör bestämmas på grundval av var skadan uppkommer, oavsett i vilket eller vilka länder indirekta följder kan inträffa. I enlighet med detta bör, i händelse av personskada eller skada på egendom, det land där skadan uppkommer vara det land där personskadan uppstår eller egendomen skadas.
- (18) Huvudregeln i denna förordning bör vara *lex loci damni*, som föreskrivs i artikel 4.1. Artikel 4.2 bör ses som ett undantag från denna huvudprincip, genom vilket en särskild anknytning uppkommer om parterna har sin vanliga vistelseort i samma land. Artikel 4.3 bör betraktas som ett undantag från artikel 4.1 och 4.2 om det framgår av alla omständigheter i fallet att den skadeståndsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land.
- (19) Särskilda regler bör införas för speciella skadeståndsgrundande händelser där regeln inte tillgodoser behovet av en rimlig balans mellan berörda intressen.
- (20) Lagvalsregeln om produktansvar bör uppfylla målen att rättvist fördela de risker som hör till ett modernt högteknologiskt samhälle, skydda konsumenternas hälsa, stimulera till innovation, garantera att konkurrensen inte snedvrids och underlätta handelsutbyte. Införande av ett system med anknytningsfaktorer i olika nivåer tillsammans med en förutsebarhetsregel är en väl avvägd lösning med tanke på dessa mål. I den första nivån beaktas lagen i det land där den skadelidande hade sin vanliga vistelseort när skadan uppkom om produkten salufördes i det landet. De övriga nivåerna blir aktuella om produkten inte salufördes i det landet, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4.2 och möjligheten att det finns en uppenbart närmare anknytning till ett annat land.
- (21) Den särskilda regeln i artikel 6 är inte ett undantag från huvudregeln i artikel 4.1, utan snarast ett klarläggande av denna. Vid otillbörlig konkurrens bör lagvalsregeln skydda konkurrerande företag, konsumenterna och den stora allmänheten och säkerställa korrekt fungerande marknads ekonomi. Dessa mål tillgodoses i allmänhet genom anknytningen till lagen i det land där konkurrensförhållandena eller konsumenternas kollektiva intressen påverkas eller kan påverkas.
- (22) De utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i konkurrensbegränsningar och som anges i artikel 6.3 bör omfatta överträdelser av såväl nationell konkurrenslagstiftning som gemenskapens konkurrenslagstiftning. Tillämplig lag för sådana utomobligatoriska förpliktelser bör vara lagen i det land där marknaden påverkas eller kan påverkas. I fall där marknaden påverkas, eller kan påverkas, i mer än ett land, bör käranden under vissa förutsättningar kunna välja att grunda sitt krav på lagen i det land där talan väcks.
- (23) I denna förordning bör begreppet konkurrensbegränsning omfatta förbud mot avtal mellan företag, beslut fattade av företagssammanslutningar samt samordnade förfaranden som syftar till eller får till resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen inom en medlemsstat eller inom den inre marknaden, liksom förbud mot missbruk av en dominerande ställning inom en medlemsstat eller inom den inre marknaden, när sådana avtal, beslut, samordnade förfaranden eller missbruk är förbjudna enligt artiklarna 81 och 82 i fördraget eller enligt en medlemsstats nationella lagstiftning.
- (24) *Miljöskada* bör förstås som en negativ förändring hos en naturresurs, såsom vattnet, marken eller luften, försämring av den funktion som den naturresursen har till förmån för en annan naturresurs eller för allmänheten, eller försvagning av de levande organismernas mångfald.

- (25) När det gäller miljöskador är tillämpning av principen om särbehandling av den skadelidande fullt berättigad enligt artikel 174 i fördraget som föreskriver att det bör finnas en hög skyddsnivå som bygger på försiktighetsprincipen, principen att förebyggande åtgärder bör vidtas, principen att åtgärder vid källan skall prioriteras och principen att förorenaren skall betala. Frågan om när den person som begär skadestånd kan välja tillämplig lag bör fastställas i enlighet med lagen i den medlemsstat där talan väcktes.
- (26) Vid immaterialrättsintrång bör den universellt erkända principen om skyddslandsprincipen (*lex loci protectionis*), fortsätta att gälla. Med begreppet *immateriella rättigheter* bör i denna förordning avses till exempel upphovsrätt, närstående rättigheter, rätt i sitt eget slag i fråga om databas-skydd och industriellt rättsskydd.
- (27) Innehållet i begreppet stridsåtgärder, såsom strejk eller lockout, varierar från medlemsstat till medlemsstat och styrs av varje medlemsstats interna regler. Huvudprincipen i denna förordning är därför att lagen i det land där stridsåtgärderna vidtas bör tillämpas, i syfte att skydda rättigheterna och skyldigheterna för arbetstagare och arbetsgivare.
- (28) Den särskilda regeln om stridsåtgärder i artikel 9 påverkar inte villkoren för utövandet av sådana åtgärder i enlighet med nationell lagstiftning och påverkar inte heller den rättsliga statusen för fackföreningar eller arbetstagares representativa organisationer enligt medlemsstaternas lagstiftning.
- (29) Särskilda regler bör föreskrivas för skada som har vållats av annat än en skadeståndgrundande händelse, till exempel obehörig vinst, tjänst utan uppdrag (*negotiorum gestio*) och oaktsamhet vid ingående av avtal (*culpa in contrahendo*).
- (30) Oaktsamhet vid ingående av avtal är ett autonomt begrepp i denna förordning och bör inte nödvändigtvis tolkas i den mening som avses i nationell lagstiftning. Begreppet bör omfatta åsidosättande av upplysningsplikt och avbrutna avtalsförhandlingar. Artikel 12 omfattar endast utomobligatoriska förpliktelser som har direkt koppling till de diskussioner som föregick ingåendet av avtalet. Detta innebär att artikel 4 eller andra tillämpliga bestämmelser i denna förordning bör tillämpas om en person lider personlig skada under förhandlingar om ett avtal.
- (31) För att respektera principen om partsautonomi och för att höja den rättsliga säkerheten bör parterna få välja vilken lag som skall tillämpas på en utomobligatorisk förpliktelse. Detta val bör vara uttryckligt eller med rimlig säkerhet framgå av omständigheterna i det aktuella fallet. När domstolen fastställer förekomsten av ett avtal måste den respektera parternas avsikter. Den svagare parten bör skyddas genom vissa begränsningar i möjligheten att ingå lagvalsavtal.
- (32) Allmänintresset motiverar att medlemsstaternas domstolar i vissa undantagsfall bör få möjlighet att tillämpa undantag genom att återropa grunderna för rättsordningen och övergripande tvingande bestämmelser. I synnerhet kan tillämpningen av en bestämmelse i den lag som anvisas i denna förordning, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet och rättsordningen i den medlemsstat där talan väckts, anses stå i strid med grunderna för domstolslandets rättsordning om den leder till utdömande av ett orimligt icke-kompensatoriskt skadestånd, vars syfte är att avskräcka eller bestraffa.
- (33) Enligt de nuvarande nationella bestämmelserna om skadestånd till skadelidande vid vägtrafikolyckor skall den berörda domstolen när den fastställer skadeståndets storlek för personskador i sådana fall där olyckan äger rum i annan stat än den där den skadelidande har sin vanliga vistelseort ta hänsyn till alla faktiska omständigheter som rör den enskilde skadelidande, inklusive i synnerhet de faktiska förlusterna och kostnaderna för eftervård och sjukvård.
- (34) För att uppnå en rimlig avvägning mellan parternas intressen måste i den mån det är lämpligt hänsyn tas till gällande ordnings- och säkerhetsbestämmelser i det land där den skadegörande händelsen inträffade, även när den utomobligatoriska förpliktelsen regleras genom lagstiftningen i ett annat land. Begreppet *ordnings- och säkerhetsbestämmelser* bör tolkas som att det avser alla regler som har samband med ordning och säkerhet, inklusive exempelvis trafiksäkerhetsregler i händelse av en olycka.
- (35) Man bör undvika fördelning på flera instrument av lagvalsregler och skillnader mellan sådana regler. Genom denna förordning utesluts emellertid inte möjligheten att införa lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser i gemenskapsrättsliga bestämmelser när det gäller särskilda frågor.
- Denna förordning bör emellertid inte påverka tillämpningen av andra instrument som fastställer bestämmelser avsedda att bidra till att den inre marknaden fungerar väl i den mån de inte kan tillämpas tillsammans med den lag som anvisas genom reglerna i förordningen. Tillämpningen av bestämmelser i den tillämpliga lag som anvisas i denna förordning bör inte begränsa den fria rörligheten för varor och tjänster såsom den regleras av gemenskapsinstrument, exempelvis Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel")⁽¹⁾.

(¹) EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

- (36) Respekten för medlemsstaternas internationella åtaganden innebär att denna förordning inte bör påverka internationella konventioner som en eller flera medlemsstater har anslutit sig till vid den tidpunkt då denna förordning antas. För att göra reglerna mer tillgängliga bör kommissionen, på grundval av uppgifter från medlemsstaterna, offentliggöra en förteckning över de tillämpliga konventionerna i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- (37) Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag för Europaparlamentet och rådet om förfaranden och villkor i enlighet med vilka medlemsstaterna, i enskilda undantagsfall och avseende sektorsfrågor, skall ha rätt att för egen del med tredjeländer förhandla om och ingå avtal som innehåller bestämmelser om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser.
- (38) Eftersom målet för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, och det därför, på grund av förordningens omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (39) I enlighet med artikel 3 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning deltar Förenade kungariket och Irland i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (40) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Danmarks ställning deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning som därför inte är bindande för eller tillämplig i Danmark.
2. Följande skall undantas från denna förordnings tillämpningsområde:
- utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i familjeförhållanden och förhållanden som enligt den lag som är tillämplig på sådana förhållanden har samma verkan, inberäknat underhållsskyldighet,
 - utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i makars förmögenhetsförhållanden, förmögenhetsförhållanden i förhållanden som enligt den lag som är tillämplig på sådana förhållanden har samma verkan som äktenskap samt arv och testamenten,
 - utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i växlar, checkar, löpande skuldebrev och andra negotiabla värdepapper, i den utsträckning som förpliktelserna enligt sådana andra negotiabla värdepapper följer av deras negotiabla karaktär,
 - utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i lagstiftning om bolag och andra juridiska personer, såsom frågor om deras upprättande genom registrering eller på annat sätt, deras rättskapacitet, interna organisation eller upplösning, personligt ansvar för delägare och medlemmar i denna egenkap för bolagets eller den juridiska personens förpliktelser och det personliga ansvar som ett bolags eller dess medlemmars revisorer har för den lagstadgade revisionen av räkenskaperna,
 - utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i förhållanden mellan instiftare av en trust, trustees och förmånstagare till en trust som har inrättats frivilligt,
 - utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i en atomskada,
 - utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i kränkning av privatlivet eller personlighetskyddet, inberäknat ärekränkning.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Artikel 1

Tillämpningsområde

1. Denna förordning skall tillämpas på utomobligatoriska förpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt. Den skall i synnerhet inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor eller på statens ansvar för handlingar och underlåtenhet vid utövandet av statens myndighet (*acta iure imperii*).

3. Denna förordning skall inte tillämpas på bevisfrågor och processuella frågor, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 21 och 22.

4. I denna förordning avses med *medlemsstat* alla medlemsstater utom Danmark.

Artikel 2

Utomobligatoriska förpliktelser

1. I denna förordning skall skada omfatta alla följder av skadeståndsgrundande händelser (*tort/delict*), obehörig vinst, tjänst utan uppdrag (*negotiorum gestio*) eller oaktsamhet vid ingående av avtal (*culpa in contrahendo*).

2. Denna förordning skall också vara tillämplig på utomobligatoriska förpliktelser som kan uppkomma.

3. I denna förordning skall alla hänvisningar till
- en skadevällande händelse innefatta skadevällande händelser som kan inträffa, och
 - skada innefatta den skada som kan uppkomma.

Artikel 3

Universell tillämpning av lag

Lag som anges i denna förordning skall tillämpas oavsett om det är lagen i en medlemsstat eller inte.

KAPITEL II

SKADESTÅNDSGRUNDANDE HÄNDELSER

Artikel 4

Huvudregel

- Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall ifråga om en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i en skadeståndsgrundande händelse lagen i det land där skadan uppkommer tillämpas oavsett i vilket land den skadevällande händelsen inträffade och oavsett i vilket eller vilka länder indirekta följer av händelsen uppkommer.
- Om både den person vars ansvar görs gällande och den skadelidande har sin vanliga vistelseort i samma land vid den tidpunkt då skadan uppkommer, skall dock lagen i det landet tillämpas.
- Om det framgår av alla omständigheter i fallet att den skadeståndsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkt 1 eller 2, skall lagen i det landet tillämpas. En uppenbart närmare anknytning till ett annat land kan särskilt grundas på att det redan finns ett rättsförhållande mellan parterna, såsom ett avtal som har nära anknytning till den skadeståndsgrundande händelsen i fråga.

Artikel 5

Produktansvar

- Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4.2 skall tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i skada som orsakas av en produkt vara

 - lagen i det land där den skadelidande hade sin vanliga vistelseort när skadan uppkom, om produkten saluförts i det landet, eller i annat fall,
 - lagen i det land där produkten förvärvades, om produkten saluförts i det landet, eller i annat fall,

- lagen i det land där skadan uppkom, om produkten saluförts i det landet.

Emellertid skall tillämplig lag vara lagen i det land där den person vars ansvar görs gällande har sin vanliga vistelseort om han eller hon inte rimligen kunde förutse att produkten, eller en produkt av samma typ, skulle saluföras i det land vars lag är tillämplig enligt a, b eller c.

- Om det framgår av alla omständigheter i fallet att den skadeståndsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkt 1, skall lagen i det landet tillämpas. En uppenbart närmare anknytning till ett annat land kan särskilt grundas på att det redan finns ett rättsförhållande mellan parterna, såsom ett avtal som har nära anknytning till den skadeståndsgrundande händelsen i fråga.

Artikel 6

Otillbörlig konkurrens och handlingar som begränsar den fria konkurrensen

- Tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i otillbörlig konkurrens skall vara lagen i det land där konkurrensförhållandena eller konsumenternas kollektiva intressen påverkas eller skulle kunna påverkas.
- Om otillbörlig konkurrens enbart påverkar en bestämd konkurrensintressen, skall artikel 4 tillämpas.
- Tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i konkurrensbegränsning skall vara lagen i det land där marknaden påverkas eller kan påverkas.
 - När marknaden påverkas, eller kan påverkas, i mer än ett land får den person som begär ersättning för skada och som lämnar in en stämningsansökan till den domstol där svaranden har hemvist i stället välja att grunda sitt krav på lagen i det land där talan väcks, under förutsättning att marknaden i den medlemstaten är bland dem som direkt och påtagligt påverkas av den konkurrensbegränsning som givit upphov till den utomobligatoriska förpliktelse på vilken kravet grundas. Om den klagande i enlighet med tillämpliga regler om behörighet lämnar in en stämningsansökan mot mer än en svarande i den domstolen, kan han endast välja att grunda sitt krav på domstolens lag, om den konkurrensbegränsning som ligger till grund för kravet mot var och en av dessa svarande, direkt och påtagligt också påverkar marknaden i den medlemsstat där den domstolen finns.
- Det får inte göras undantag från tillämplig lag enligt denna artikel genom ett avtal i enlighet med artikel 14.

Artikel 7

Miljöskador

Tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i en miljöskada eller person- eller egendomsskada till följd av en sådan skada, skall vara den lag som fastställs genom tillämpning av artikel 4.1, såvida inte den person som begär skadestånd väljer att grunda sin fordran på lagen i det land där den skadevällande händelsen inträffade.

Artikel 8

Immaterialrättsintrång

1. Tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i ett immaterialrättsintrång skall vara lagen i det land där skydd görs gällande.
2. Tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i ett intrång i en immateriell rättighet som gäller i hela gemenskapen, skall vara lagen i det land där intrånget skedde när det gäller alla frågor som inte regleras i det relevanta gemenskapsinstrumentet.
3. Det får inte göras undantag från tillämplig lag enligt denna artikel genom ett avtal i enlighet med artikel 14.

Artikel 9

Stridsåtgärder

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4.2 skall tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse avseende ansvar för en person i egenskap av arbetstagare eller arbetsgivare eller organisationer som företräder deras yrkesmässiga intressen för skador orsakade av stridsåtgärder, varslade eller genomförda, vara lagen i det land där åtgärderna kommer att genomföras eller har genomförts.

KAPITEL III

**OBEHÖRIG VINST, TJÄNSTER UTAN UPPDRAG
(NEGOTIORUM GESTIO) OCH OAKTSAMHET VID INGÅENDE
AV AVTAL (CULPA IN CONTRAHENDO)**

Artikel 10

Obehörig vinst

1. Om en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i obehörig vinst, inbegripet mottagande av felaktigt utbetalda belopp, rör ett förhållande som råder mellan parterna, till exempel som har sin grund i ett avtal eller en skadestandsgrundande händelse, som har nära anknytning till den obehöriga vinsten, skall den lag tillämpas som reglerar det förhållandet.
2. Om tillämplig lag inte kan avgöras på grundval av punkt 1 och parterna har sin vanliga vistelseort i samma land när den händelse inträffar som ger upphov till obehörig vinst, skall lagen i det landet tillämpas.

3. Om tillämplig lag inte kan avgöras på grundval av punkt 1 eller 2 skall den vara lagen i det land där den obehöriga vinsten gjordes.

4. Om det framgår av de samlade omständigheterna i fallet att den utomobligatoriska förpliktelse som har sin grund i obehörig vinst har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkterna 1, 2 och 3, skall lagen i det landet tillämpas.

Artikel 11

Tjänster utan uppdrag

1. Om en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i en tjänst som utförts utan uppdrag i samband med en annans angelägenheter, rör ett förhållande som råder mellan parterna, till exempel som har sin grund i ett avtal eller en skadestandsgrundande händelse, som har nära anknytning till den utomobligatoriska förpliktelsen, skall den lag tillämpas som reglerar det förhållandet.
2. Om tillämplig lag inte kan avgöras på grundval av punkt 1 och parterna har sin vanliga vistelseort i samma land när den händelse inträffar som ger upphov till skada, skall lagen i det landet tillämpas.
3. Om tillämplig lag inte kan avgöras på grundval av punkt 1 eller 2, skall den vara lagen i det land där tjänsten utfördes.

4. Om det framgår av de samlade omständigheterna i fallet att den utomobligatoriska förpliktelse som har sin grund i en tjänst som utförts utan uppdrag i samband med en annans angelägenheter, har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkterna 1, 2 och 3, skall lagen i det landet tillämpas.

Artikel 12

Oaktsamhet vid ingående av avtal

1. Tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i diskussioner som föregår ingåendet av ett avtal, oavsett om avtalet faktiskt ingicks eller inte, skall vara den lag som är tillämplig på avtalet eller som skulle ha tillämpats för avtalet om det hade ingåtts.
2. När tillämplig lag inte kan fastställas på grundval av punkt 1, skall den vara
 - a) lagen i det land där skadan uppkommer, oavsett i vilket land den skadevällande händelsen inträffade och oavsett i vilket eller vilka länder indirekta följder uppkom, eller
 - b) om parterna har sin vanliga vistelseort i samma land då den skadevällande händelsen inträffade, lagen i det landet, eller
 - c) om det framgår av de samlade omständigheter i fallet att den utomobligatoriska förpliktelse som har sin grund i förhandlingar som föregår ingåendet av ett avtal har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det som anges i a och b, lagen i det landet.

*Artikel 13***Tillämplighet för artikel 8**

Vid tillämpningen av detta kapitel skall artikel 8 tillämpas på utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i ett immaterialrättsintrång.

KAPITEL IV

LAGVAL GENOM AVTAL*Artikel 14***Lagval genom avtal**

1. Parterna får enas om att en utomobligatorisk förpliktelse skall regleras av en lag som de själva väljer

- a) genom ett avtal som har ingåtts efter det att den skadevällande händelsen inträffat,

eller

- b) om alla parter bedriver kommersiell verksamhet, också genom ett avtal som de frivilligt har förhandlat fram innan den skadevällande händelsen inträffat.

Lagvalet skall vara uttryckligt eller med rimlig säkerhet framgå av omständigheterna i det aktuella fallet och får inte innebära att tredje mans rättigheter åsidosätts.

2. Om alla omständigheter av betydelse för situationen vid den tidpunkt då den skadevällande händelsen inträffade har anknytning till ett annat land än det vars lag har valts, får parternas val inte hindra tillämpningen av sådana lagregler i det andra landet som inte kan avtalas bort.

3. Om alla omständigheter av betydelse för situationen vid den tidpunkt då den skadevällande händelsen inträffade har anknytning till en eller flera medlemsstater, får inte parternas val av annan tillämplig lag än en medlemsstats hindra tillämpningen av sådana regler i gemenskapsrätten, i förekommande fall med den tillämpning som görs i domstolsmedlemsstaten, som inte kan avtalas bort.

KAPITEL V

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER*Artikel 15***Den tillämpliga lagens räckvidd**

Tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser enligt denna förordning skall regleras särskilt

- a) grunden för och omfattningen av ansvaret, däribland fastställandet av vilka personer som kan hållas ansvariga för sina handlingar,
- b) grunderna för ansvarsfrihet, begränsning av ansvar och fördelning av ansvar,

- c) förekomsten, arten och bedömningen av skadorna eller den gottgörelse som begärs,

- d) de åtgärder som en domstol får vidta inom gränserna för sina befogenheter enligt sin processlagstiftning för att förhindra skadan eller få den att upphöra, eller för att säkerställa att ersättning utgår för skadan,

- e) frågan om rätten att begära skadestånd eller gottgörelse får överföras, inklusive genom arv,

- f) vilka personer som har rätt till ersättning för skada som de personligen lidit,

- g) ansvar för andra personers handlingar,

- h) det sätt på vilket en förpliktelse kan upphöra samt regler för preskription och andra rättighetsförluster som följer av utgången av en frist, däribland regler för när fristen börjar löpa, när fristen kan avbrytas och när fristen tillfälligt upphör att löpa.

*Artikel 16***Överordnade tvingande bestämmelser**

Denna förordning skall inte begränsa tillämpningen av bestämmelser i domstolslandets lag när de är tvingande, oavsett vilken lag som i övrigt skall tillämpas på den utomobligatoriska förpliktelsen.

*Artikel 17***Ordnings- och säkerhetsbestämmelser**

Vid bedömning av uppträdandet av den person vars ansvar görs gällande, skall hänsyn tas, som en sakfråga och i den mån det är lämpligt, till de ordnings- och säkerhetsbestämmelser som gällde på platsen och vid tidpunkten för den händelse som orsakade att ansvaret görs gällande.

*Artikel 18***Direkt talan mot den ansvariges försäkringsgivare**

Den skadelidande kan väcka talan om skadestånd direkt mot den ansvariges försäkringsgivare, om detta föreskrivs i den tillämpliga lagen för den utomobligatoriska förpliktelsen eller i den tillämpliga lagen för försäkringsavtalet.

*Artikel 19***Subrogation**

Om en person (borgenären) har en utomobligatorisk fordran mot en annan person (gäldenären) och en tredje person är skyldig att prestera till borgenären eller redan har presterat till denne till uppfyllelse av sin skyldighet, skall frågan om och i vilken utsträckning den tredje personen har rätt att mot gäldenären utöva de rättigheter som borgenären hade mot gäldenären enligt den lag som gäller för förhållandet dem emellan avgöras enligt den lag som gäller för den tredje personens skyldighet att prestera till borgenären.

*Artikel 20***Flera skadevållare**

Om borgenären har en fordran mot flera gäldenärer som är ansvariga för samma fordran och en av gäldenärerna redan har fullgjort prestationen helt eller delvis, skall frågan om den gäldenärens rätt att begära ersättning från övriga gäldenärer regleras av den lag som är tillämplig för den gäldenärens utomobligatoriska förpliktelse gentemot borgenären.

*Artikel 21***Giltighet till formen**

En ensidig rättshandling som avser en utomobligatorisk förpliktelse skall vara giltig till formen, om den uppfyller formkraven i den lag som reglerar den utomobligatoriska förpliktelsen eller i lagen i det land där rättshandlingen företogs.

*Artikel 22***Bevisbördan**

1. Den lag som enligt denna förordning reglerar en utomobligatorisk förpliktelse skall tillämpas i den mån den för utomobligatoriska förpliktelser uppställer rättsliga presumtioner eller fördelar bevisbördan.

2. Bevisning som rör en rättshandling får föras med varje slags bevismedel som godtas enligt lagen i domstolslandet eller enligt någon av de i artikel 21 angivna lagarna enligt vilka rättshandlingen har giltighet till formen, förutsatt att sådan bevisföring kan genomföras vid domstolen.

KAPITEL VI

ÖVRIGA BESTÄMMELSER*Artikel 23***Vanlig vistelseort**

1. Vid tillämpning av denna förordning skall bolags eller en annan juridisk persons vanliga vistelseort vara den plats där den centrala förvaltningen är belägen.

Om den skadevållande händelsen äger rum eller om skadan uppstår i samband med verksamheten vid en filial, en agentur eller annat verksamhetsställe, skall den plats där filialen, agenturen eller annat verksamhetsställe är beläget anses vara den vanliga vistelseorten.

2. Vid tillämpning av denna förordning skall den vanliga vistelseorten för en fysisk person i samband med dennes näringsverksamhet vara dennes huvudsakliga verksamhetsställe.

*Artikel 24***Återförvisning är utesluten**

När det i denna förordning föreskrivs att lagen i ett visst land skall tillämpas avses gällande rättsregler i det landet, med undantag för landets regler för internationell privaträtt.

*Artikel 25***Stater med mer än en rättsordning**

1. Om en stat omfattar flera territoriella enheter som var och en har sina egna rättsregler i fråga om utomobligatoriska förpliktelser, skall varje sådan enhet anses som ett land vid fastställandet av vilken lag som skall tillämpas enligt denna förordning.

2. En medlemsstat där olika territoriella enheter har sina egna rättsregler för utomobligatoriska förpliktelser behöver inte tillämpa denna förordning vid lagkonflikter enbart mellan lagarna i sådana enheter.

*Artikel 26***Grunderna för domstolslandets rättsordning**

Tillämpning av en bestämmelse i den lag som anges i denna förordning får vägras endast om en sådan tillämpning är uppenbart oförenlig med grunderna för domstolslandets rättsordning.

*Artikel 27***Förhållandet till andra gemenskapsrättsliga bestämmelser**

Denna förordning skall inte inverka på tillämpningen av gemenskapsrättsliga bestämmelser som på särskilda områden fastställer lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser.

*Artikel 28***Förhållandet till gällande internationella konventioner**

1. Denna förordning skall inte inverka på tillämpningen av internationella konventioner som en eller flera medlemsstater har tillträtt när denna förordning antas och som fastställer lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser.

2. Denna förordning skall emellertid bland medlemsstaterna ha företräde framför konventioner som ingåtts uteslutande mellan två eller flera av dem i den mån som konventionerna gäller frågor som regleras genom denna förordning.

KAPITEL VII

SIUTBESTÄMMELSER

Artikel 29

Förteckning över konventioner

1. Senast den 11 juli 2008 skall medlemsstaterna till kommissionen överlämna en förteckning över konventionerna i artikel 28.1. Efter detta datum skall medlemsstaterna underrätta kommissionen om alla uppsägningar av konventionerna.

2. Kommissionen skall inom sex månader efter mottagandet i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra

- i) en förteckning över de konventioner som avses i punkt 1,
- ii) uppsägningar som avses i punkt 1.

Artikel 30

Översynsklausul

1. Senast den 20 augusti 2011 skall kommissionen för Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en rapport om tillämpningen av denna förordning. Rapporten skall i förekommande fall åtföljas av förslag till ändring av förordningen. Rapporten skall omfatta

- i) en studie av konsekvenserna av det sätt på vilket utländsk lag behandlas inom olika jurisdiktioner och i vilken omfattning domstolarna i medlemsstaterna i praktiken tillämpar utländsk lag i enlighet med denna förordning,

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstater i enlighet med fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Utfärdad i Strasbourg 11 juli 2007.

På Europaparlamentets vägnar
H.-G. PÖTTERING
Ordförande

- ii) en studie av konsekvenserna av artikel 28 i denna förordning beträffande Haagkonventionen av den 4 maj 1971 om tillämplig lag för trafikolyckor.

2. Senast den 31 december 2008 skall kommissionen för Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en studie om situationen vad gäller tillämplig lag på utomobligatoriska förpliktelser till följd av kränkning av privatlivet och rättigheter som rör personlighetsskyddet, med beaktande av reglerna om pressfrihet och yttrandefrihet i medierna, och frågor om lagval i samband med Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ⁽¹⁾.

Artikel 31

Tillämplighet i tiden

Denna förordning skall tillämpas på skadevällande händelser som inträffar efter det att den har trätt i kraft.

Artikel 32

Datum för tillämpning

Denna förordning skall tillämpas från och med den 11 januari 2009, med undantag av artikel 29, som skall börja tillämpas från och med den 11 juli 2008.

På rådets vägnar
M. LOBO ANTUNES
Ordförande

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

Uttalande från kommission angående översynsklausulen (artikel 30)

Efter uppmaning från Europaparlamentet och rådet kommer kommissionen inom ramen för artikel 30 i Rom II-förordningen senast i december 2008 att överlämna en studie om situationen i fråga om lagstiftning tillämplig på utomobligatoriska förpliktelser som härrör från kränkningar av privatlivet eller personlighetsskyddet. Kommissionen kommer att väga in alla aspekter och om nödvändigt vidta lämpliga åtgärder.

Uttalande från kommission angående vägtrafikolyckor

Kommissionen är medveten om de olika praxis som gäller i medlemsstaterna i fråga om nivån på den kompensation som tilldelas offer för vägtrafikolyckor och är beredd att undersöka de specifika problem som uppstår för EU-medborgare som råkar ut för en vägtrafikolycka i en annan medlemsstat än den medlemsstat där de vanligen bor. Kommissionen kommer före utgången av 2008 att ge Europaparlamentet och rådet tillgång till en studie över alla alternativ, bl.a. också försäkringsaspekter, för att förbättra ställningen för ovanstående typ av olycksoffer, vilket i sin tur kan bana väg för en grönbok.

Uttalande från kommissionen angående behandlingen av utländsk lagstiftning

Kommissionen är medveten om att olika praxis gäller i medlemsstaterna i fråga om behandlingen av utländsk lagstiftning och kommer senast fyra år efter ikraftträdandet av Rom II-förordningen och under alla omständigheter så snart den finns tillgänglig att offentliggöra en övergripande studie om hur medlemsstaternas domstolar tillämpar utländsk lagstiftning på privaträttens område, med hänsyn tagen till syftena med Haag-programmet. Kommissionen är också beredd att om så är nödvändigt vidta lämpliga åtgärder.
